Ազգ
Azg armenian daily
18 օգոստոս 2000 ուրբաթ 143 (2111)

Նավթի գինը անցավ 32 դոլարի նշագիծը

ԲԱՔՈՒ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Լոնդոնի բորսայում օգոստոսի 15-ին կայացած սակարկությունների ընթացքում Brent մակնիշի հում նավթի սեպտեմբերյան պայմանագրի գինը հասավ վերջին տասը տարում ռեկորդային մակարդակի եւ մեկ բարելի դիմաց կազմեց 32,45 դոլար: Բաքվի էմ Փի էյ գործակալության տեղեկություններով, սակարկությունների ընթացքում Brent նավթի գինը բարձրացել է մինչեւ 32,5 դոլար մեկ բարելի դիմաց, նվազագույնը գրանցվել է բարելը 31,5 դոլար: Առեւտրականները կանխատեսում են գների աճի միտման պահպանում առաջիկա սակարկությունների ընթացքում: Նրանց կարծիքով, միակ գործոնը, որ ընդունակ է նավթի գնի շեշտում հարուցել նվազման ուղղությամբ, Սաուդյան Արաբիայի կողմից սեպտեմբերին նավթի արդյունահանման եւ արտահանման ծավալները մեծացնելու իր խոստումները կատարելն է: Առայժմ այդ արաբական երկրի կառավարությունը հանդես չի եկել կոնկրետ հայտարարություններով տվյալ հարցի առնչությամբ: Նման հայտարարությունների բացակայությամբ նավթամթերքների գները կշարունակեն աճել եւ կարող են շաբաթվա վերջին հասնել 33 դոլարի մեկ բարելի դիմաց:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Յալթայում սկսվում է ԱՊՀ ոչ պաշտոնական գագաթաժողովը

Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպման ժամկետը, վայրը կճշտվեն տեղում

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ադրբեջանի արտգործնախարար Վելայաթ Գուլիեւն անդրադառնալով այսօր Յալթայում բացվող ԱՊՀ ոչ պաշտոնական գագաթաժողովին, հայտարարել է. «Համաշխարհային փորձը ցույց է տալիս, որ նախագահների եւ կառավարության ղեկավարների մասնակցությամբ անցկացվող ոչ պաշտոնական հանդիպումներն օգտագործվում են շատ խնդիրների լուծումը դյուրին դարձնելու համար: Յալթայի հանդիպումը որոշակի առաջընթաց կարձանագրի մի շարք հարցերում, որոնք ԱՊՀ ներսում են: Մեզ համար առաջնահերթը Ղարաբաղի հարցն է, ինչպես նաեւ ռազմական հակամարտությունները ԱՊՀ տարածքում: ԱՊՀ-ն պետք է ցույց տա իր կենսունակությունը, իսկ դրա համար կարողանա լուծում տալ այդ հակամարտություններին: Հակառակ դեպքում ԱՊՀ-ին դանդաղ մահ է սպասում»:

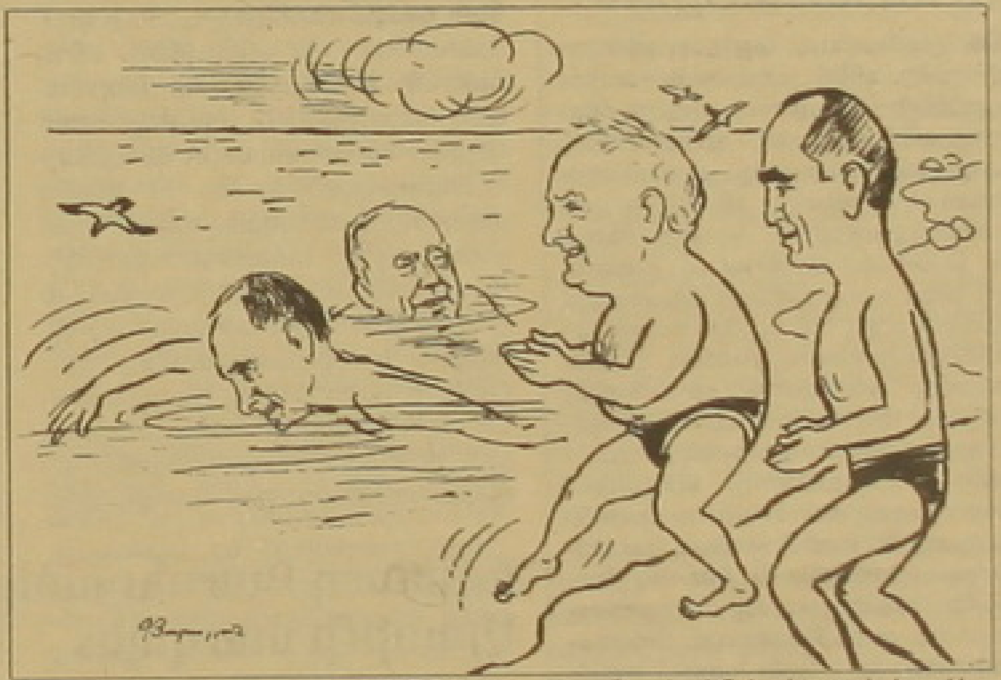

Տրամագծորեն հակառակ կարծիքի էր Ադրբեջանի նախկին արտգործնախարար Թոֆիկ Զուլֆուգարովը, որն անցյալ տարի, երբ դեռ Ադրբեջանը դուրս չէր եկել ԱՊՀ Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրից (ԿԱՊ), Բոննում պնդում էր, թե ԱՊՀ-ն մեռելածին եւ անորֆ կառույց է. «Քանի դեռ հայերը չեն հեռացել Ադրբեջանի գրավյալ տարածքներից, ԼՂ հարցը չի լուծվի, Ադրբեջանը չի կարող մաս կազմել մի համակարգի, որի անդամ է Հայաստանը»:

Պետք է ենթադրել, որ ԼՂ հարցի լուծման առումով Կրեմլն ինչ-ինչ խոստումներ է տվել Բաքվի իշխանություններին, այլապես ինչպե՞ս բացատրել Ադրբեջանի նման բարյացակամ վերաբերմունքը Մոսկվայի (կարդալ՝ ԱՊՀ-ի, քանի որ համագործակցության ողնաշարը Ռուսաստանն է) նկատմամբ:

Տես ► էջ 2

ԲԵՅՐՈՒԹ

Լիբանանում հայերենը երկրորդ լեզու

Լիբանանի կրթության նախարար Յուսեֆ Բայդունը վերջերս Բեյրութի «Յունեսկո» պալատում տված մամուլի ասուլիսում արդեն պաշտոնապես հայտարարել է, որ հայերենը, իտալերենը եւ իսպաներենը երկրի տարբեր դպրոցներում դասավանդվելու են որպես երկրորդ լեզու՝ արաբերենից հետո: Մամուլի ասուլիսին ներկա են գտնվել Լիբանանի խորհրդարանի հայ անդամներ Եղիկ Ջերեջյանը, Աբրահամ Դեդեյանը, Սեպուհ Հովնանյանը, ինչպես նաեւ Լիբանանում Հայաստանի դեսպան Արման Նավասարդյանը, որն այդ առթիվ շնորհավորել է լիբանանյան կողմին «հայերի համար այս շատ կարեւոր որոշման համար»: Մեր կողմից հիշեցնենք, որ Լիբանանում բացի պաշտոնական արաբերեն լեզվից, դպրոցներում շատ հիմնավոր դասավանդվում են նաեւ ֆրանսերեն եւ անգլերեն լեզուները:

Բարենցի ծովում փրկության քիչ հույսեր են մնում

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Բարենցի ծովի հատակին ընկած «Կուրսկ» ատոմային սուզանավի անձնակազմին փրկելու փորձերը դեռեւս արդյունք չեն տվել: Ռուսաստանի վարչապետ Միխայիլ Կասյանովն արդեն հայտարարել է, որ իրադրությունը մոտ է աղետի: Աղետի վայր են այժմ ուղղվում արտասահմանյան փրկարարներ. նորվեգական ջրասուզորդների թիմը եւ անգլիական փրկարարական մինի-սուզանավով մի նավ: Սակայն նրանք տեղում կլինեն միայն շաբաթ օրը, մինչ այդ թթվածնի պաշարները սուզանավում կարող են սպառվել: Ծովի հատակում մնացած սուզանավորդները դադարել են SOS ազդանշան հաղորդել, որ նրանք մինչ այդ հաղորդում էին թակելով երեսվածքին: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Իգոր Սերգեեւը մամուլին հայտարարել է, որ անհերքելի ապացույցները մատնանշում են, որ վթարի պատճառը եղել է բախումը: Ատոմային «Կուրսկ» սուզանավը խորտակվել է շաբաթ օրը զորավարժերի ժամանակ, նրա մեջ 118 մարդ կա:

ԼՂՀ նախագահը անհրաժեշտ է համարում ընդլայնել բանակցությունների ֆորմատը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը, անդրադառնալով ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորմանը, հայտարարել է, թե դրա խաղաղ լուծման մեջ միջազգային ընկերակցության շահագրգռվածությունը քաղաքական բարենպաստ ֆոն է ստեղծում դրա համար:

Դրա հետ մեկտեղ Ղուկասյանն ավելացրել է, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբը եւ մյուս կազմակերպությունները կարող են առաջարկել միայն հակամարտության կարգավորման որոշակի գաղափարներ եւ տարբերակներ, իսկ հիմնախնդրի իրական լուծումը հնարավոր է միայն հակամարտության բուն կողմերի միջեւ ուղղակի բանակցությունների գործընթացում:

Ա. Ղուկասյանի խոսքերով, Ալիեւի եւ Քոչարյանի միջեւ ընթացող բանակցությունների շրջանակներում ձեռք բերված եւ ոչ մի համաձայնագիր չի կարող վերջնական լինել, եթե հաշվի չի առնում Լեռնային Ղարաբաղի դիրքորոշումը: ԼՂՀ նախագահը համոզված է, որ բանակցություններն ավելի արդյունավետ կլինեին ԼՂՀ-ին ներգրավելով հանդիպումների ֆորմատն ընդլայնելու դեպքում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վրաստանում Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի օրինակով կփակվեն խաղատները

ԹԲԻԼԻՍԻ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն որոշել է Վրաստանում փակել խաղատները: Այս մասին նա հայտարարել է չորեքշաբթի կառավարության նիստում, այդքան խիստ միջոցառման պատճառ անվանելով մեծ փողերի «արտահոսքը» երկրից: Համանման որոշում, ըստ նախագահի, չնայած լուրջ դիմակայությանը, ընդունել են Ադրբեջանը եւ Թուրքիան: Ընդսմին Շեւարդնաձեն հայտարարել է, որ խ...ղատների փակումը չի նշանակում ընդհանրապես խաղային բիզնեսի արգելում: «Ես դեմ չեմ վիճակախաղերի խաղարկմանը», ասել է նա: Արդարադատության նախարարությանը հանձնարարված է երկրում խաղատների փակմանը տալ իրավական բնույթ:

Էլչիբեյին վիրահատելն արդեն անիմաստ է

ՓԱՐԻԶ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ֆրանս-պրես» գործակալության հաղորդման համաձայն, թուրքական Գյուլհանե զինվորական հոսպիտալում բուժվող Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատ կուսակցության ղեկավար Աբուլֆազ Էլչիբեյը, ըստ բժիշկների եզրակացության, տառապում է շագանակագեղձի քաղցկեղով: Ներկայումս նա ենթարկվում է ճառագայթային թերապիայի: Ըստ մասնագետների, վիրաբուժական միջամտություն կատարելն արդեն շատ ուշ է: Հիշեցնենք, որ Էլչիբեյի կուսակցական ընկերները հերքում են իրենց առաջնորդի քաղցկեղով հիվանդ լինելու տեղեկությունները:

Մարդասպանների մահապատիժը իրենց զոհերի հարազատների ներկայությամբ

ԹեՀՐԱՆ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Իրանական թերթերի հաղորդման համաձայն, Իրանի իշխանությունները մահապատժի են ենթարկել 3 բանտարկյալի, որոնք ձերբակալվել էին մարդասպանության համար: «Ազատություն» օրաթերթի հաղորդմամբ, վերջիններս կախաղան են բարձրացվել բանտում իրենց զոհերի ընտանիքների անդամների ներկայությամբ:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Ուկրաինան պատրաստ է խաղաղապահ զորակազմ ուղարկել Լեռնային Ղարաբաղ

Հայտարարեց Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպանը

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐՔ: Ուկրաինան պատրաստ է իր խաղաղապահ զորակազմն ուղարկել Լեռնային Ղարաբաղ, ՍՆԱՐՔ-ի թղթակցի հետ զրույցում հայտարարեց Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն:

«Մենք շահագրգռված ենք ղարաբաղյան խնդրի լուծմամբ կողմերի միջեւ խաղաղ բանակցությունների ճանապարհով, եւ համոզված ենք, որ բանակցությունների որոշակի փուլում կստորագրվի համընդգրկուն հաշտության պայմանագիր», նշեց դեսպանը: Ըստ նրա, ակնհայտորեն կգա ժամանակը, երբ խոսք կգնա պայմանագրի դրույթների իրագործման եւ բուֆերային գոտու ստեղծման մասին, որի համար, հավանաբար, տարածաշրջան կուղարկվի միջազգային խաղաղապահ զորակազմ:

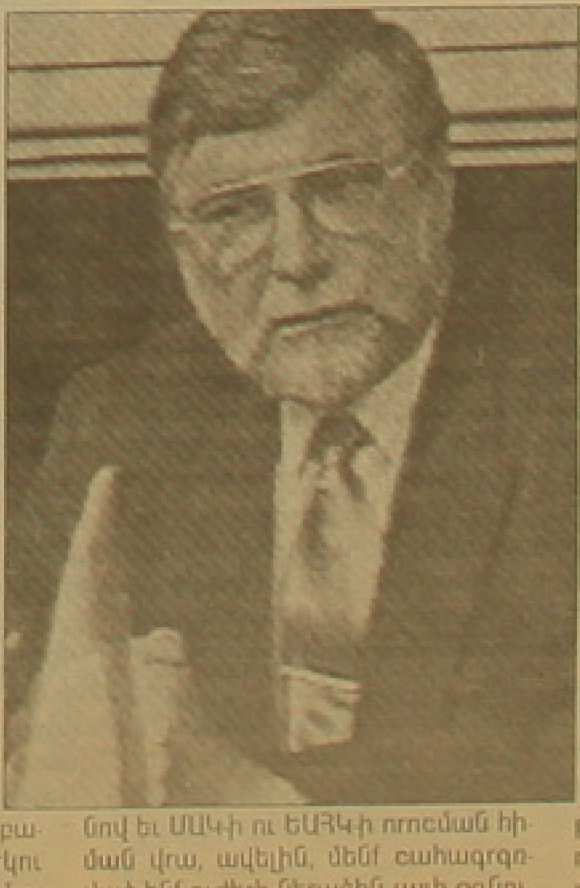

«Այդ պարագայում մենք չենք բացառում մեր մասնակցությունը՝ երկու կողմերի համաձայնության պայմանով եւ ՄԱԿ-ի ու ԵԱՀԿ-ի որոշման հիման վրա, ավելին, մենք շահագրգռված ենք ուժերի նման չափի օգնության, այդ թվում ուկրաինական խաղաղապահ զորակազմի տրամադրմամբ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման համար», ավելացրեց Ալեքսանդր Բոժկոն:

Ինչպես հաղորդեցին ՀՀ-ում Ուկրաինայի դեսպանատանը, 1992 թվականի հունիսից ի վեր ողջ աշխարհում խաղաղարար գործողություններին մասնակցել է ավելի քան 12 հազար ուկրաինական զինծառայող եւ քաղաքացիական ոստիկան: Ուկրաինայի ներկայացուցիչներն ընգրկված են խաղաղության աջակցելուն նպատակաուղղված ՄԱԿ-ի 17 գործողություններից 7-ում՝ Բոսնիա-Հերցեգովինայում, Խորվաթիայում, Կոսովոյում, Վրաստանում, Արեւելյան Թիմորում եւ Կոնգոյում: Ուկրաինայի դիտորդներն ընդգրկված են Սերբ նեստրի ընդհանուր խաղաղապահ ուժերի կազմում: Ուկրաինայում ստեղծվել է նաեւ ՆԱՏՕ-ի «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի շրջանակներում խաղաղապահ ուժերի պատրաստման միջազգային կենտրոն:

Հայոց ազատամարտի մի խումբ նվիրյալներ, բացառապես ենթարկվելով ժամանակի հրամայականին, այս տարվա մայիսի 10-ին հիմնադրեցին Ազատամարտի վետերանների միությունը: Նախաձեռնող խմբի անդամները գեներալ-մայոր Արկադի Տեր-Թադեւոսյանին առաջարկել եւ համաձայնություն ստանալուց հետո, մինչեւ առաջիկա համաժողովը, նրան ընտրել են ԱՎՄ-ի նախագահ: Հեղինակավոր նախաձեռնող խմբի սրափեցնող հայտարարության, միության կանոնադրության մեջ ամփոփված գաղափարները, նպատակներն ու խնդիրները անհապաղ կյանքի կոչելու մեծ սրտելու եւ դրանից փառքերահամ պտուղներ քաղելու անազնիվ պլանները: Զարմանալի չէ, որ հայ հասարակական կյանքում ամենազանգվածային ու հեռանկարային կազմակերպությունը դառնալու ԱՎՄ հնարավորությունը անհանգստացրել է բոլոր նրանց, ովքեր երկիրը հասցրել են այս ծանրագույն վիճակին: Անցած երեք ամիսներին քանիցս փորձ է արվել վարկաբեկել ԱՎՄ-ը՝ նպատակ հետապնդելով դեռեւս բարուրում խեղդել հասարակական ապագա հսկային: Այդ սեւ նպատակին ծառայեցնում են զանգվածային որոշ լրատվամիջոցներ: ԱՎՄ հիմնադրումից կարճ ժամանակ անց, ի պատասխան «Ա1+» հեռուստաընկերության եթերում հանրահայտ լրագրող Արամ Աբրահամյանի հնչեցրած հարցի, Ա. Տեր-Թադեւոսյանը ընդունել է «Բարի լուսոյի» «սանիկ» հանդիսանալու փաստը: Դրանով իսկ փորձ է արվել բացասական կարծիք ձեւավորելու ԱՎՄ-ի հանդեպ, կասեցնելու նրա արագընթաց կազմավորումը: Նույն հեռուստաեթերով օգոստոսի 13-ին, այս անգամ հակառակ դիրքերից, սփռվել է տեղեկատվություն, ըստ որի գեներալ-մայոր Ա. Տեր-Թադեւոսյանը իբր թե ամիսներ առաջ, չցանկանալով առնչվել ԱՎՄ-ի «շարքերը ներթափանցած հանցագործների» հետ, հրաժարվել է ղեկավարել միության աշխատանքները, ինչը տեղիք է տվել «Ա1+»-ին մեկնաբանելու՝ իբր միությունն այլեւս պառակտված է: Միանգամից ասենք, որ սնանկ եւ ապարդյուն են ԱՎՄ-ն օր առաջ կործանված տեսնելու «Ա1+» հեռուստաընկերության ու նրա հովանավորների ճիգերը: Իրականությունն այն է, որ Ա. Տեր-Թադեւոսյանը, չխորհրդակցելով միության հիմնադիրների հետ, «Առավոտ» օրաթերթում տպագրված իր հայտարարությամբ իսկապես հրաժարվել է ԱՎՄ նախագահի պարտականություններից:

ԱՎՄ խորհուրդը վերոնշված եւ այլ դավերը մերկացնելու, ինչպես նաեւ իրեն պարտադրված խոչընդոտները վերացնելու նպատակով ստիպված եղավ դիմել արմատական քայլերի: Ա. Տեր-Թադեւոսյանի հրաժարականի հարցը քննարկվեց օգոստոսի 12-ին ԱՎՄ խորհրդի եւ տարածքային բաժանմունքների շուրջ 400 ներկայացուցիչների մասնակցությամբ կայացած ժողովում: Գրեթե բոլոր ելույթ ունեցողները քննադատեցին ժողովին ներկա Ա. Տեր-Թադեւոսյանի հրաժարականի փաստը՝ համարելով հիմնազուրկ եւ գեներալին անվայել արարք: Այդ հարցը քննարկվել է նաեւ ԱՎՄ-ի խորհրդի ընդլայնված նիստում: Շեշտվել է, որ ԱՎՄ-ը եղել է, կա եւ լինելու է ոչ թե որեւէ անձին կից կառույց, այլ գաղափարակիր անհատների ու կազմակերպությունների միավորում: Կազմակերպության կոլեկտիվ ղեկավարման արդյունավետությունը մեծացնելու նպատակով ընտրվել են ԱՎՄ-ի չորս համանախագահներ: Մտավոր ներուժը ԱՎՄ-ի խնդիրներին ու ծրագրերին ճիշտ ծառայեցնելու նպատակով կազմավորվել է միության մտավորականների խորհուրդ: Որոշվել է նաեւ առավել ակտիվորեն շարունակել ԱՎՄ շարքերի, կազմակերպման կառույցի աշխարհագրության ընդլայնման աշխատանքները, միությանն անդամագրել մեր երկրի ու ժողովրդի դառը ներկայով մտահոգ հասարակական մարդկանց: Ա. Տեր-Թադեւոսյանի հրաժարականի դրդապատճառներն ուսումնասիրելու նպատակով ստեղծվել է նաեւ հատուկ հանձնախումբ:

ԱՎՄ խորհուրդը, արտահայտելով կազմակերպության շարքերում իշխող տրամադրությունները, հայտարարում է.

Կիրառվելիք հետագա խարդավանքները արհամարհելու, 2000 թ. սեպտեմբերին հրավիրված համաժողովին ընդառաջ գնալու, սկսած ազգանպաստ գործը հաղթական ավարտին հասցնելու իր վճռականության մասին:

ԱՎՄ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՎՄ-ի ծնունդը ժամանակի հրամայականով էր

Պառակտման ջանքերն անցան եւ անցնելու են ապարդյուն

վճռականությունը, արժանացել են հասարակական ճիշտ ընկալման եւ լայն արձագանքի: Անցած երեք ամիսներին միությանը անդամակցել են ազատության, արդարության, իրավահավասարության գաղափարներով զինված հազարավոր հայորդիներ, բարոյական նկարագրի տեր քաղաքացիներ, որոնք մարտնչել են հայրենիքի պաշտպանության ճակատներում, կամ էլ թիկունքում՝ կրելով բազում զրկանքներ, կարեւոր նպաստ են ներդրել ռազմական հաղթանակներում: Միությանն այսօր անդամակցում են նաեւ հարյուրավոր մտավորականներ, որոնց թվում ականավոր գրողներ, գիտնականներ, մանկավարժներ, բժիշկներ, արվեստագետներ, ճարտարագետներ ու փառապանծ մարզիկներ: ԱՎՄ-ը իր կազմակերպական ներկայությունն ունի Երեւան քաղաքի բոլոր համայնքներում եւ հանրապետական 42 տարածքներում: Անցած կարճ ժամանակահատվածում միության ղեկավար խորհրդի, բաժանմունքների կողմից կազմակերպվել են հանրությանը օգտակար միջոցառումներ: Միության մուտքը եւ հասարակական կյանքում արդեն ծանրակշիռ ներկայությունը խախտել են հայտնի եւ անհայտ ուժերի կողմից հանրապետության քաղաքական եւ բարոյահոգեբանական մթնոլորտը առավելա-

Յալթայում սկսվեց ԱՊՀ ոչ պաշտոնական գագաթաժողովը

Սկիզբը էջ 1

Ինչեւէ, այսօր Յալթայում բացվող ԱՊՀ ոչ պաշտոնական գագաթաժողովում, համաձայն նախնական պայմանավորվածության, կկայանա Ալիեւ-Քոչարյան ոչ պաշտոնական հանդիպումը: ՀՀ նախագահի մամլո խոսնակ Վահե Գաբրիելյանը **«Ազգին»** տեղեկացրեց, որ նախնական պայմանավորվածության համաձայն նախագահ Քոչարյանը, կրկին ոչ պաշտոնական, հանդիպումներ կունենա ՌԴ, Ուկրաինայի եւ Վրաստանի նախագահներ Վլ. Պուտինի, Լ. Կուչմայի եւ Էդ. Շեւարդնաձեի հետ: Ինչ վերաբերում է «3+1» ֆորմատով (Քոչարյան-Ալիեւ-Շեւարդնաձե-Պուտին) հանդիպմանը, ինչին երեկ անդրադարձել էին լրատվական գործակալությունները, Վահե Գաբրիելյանը դժվարացավ պատասխանել՝ նման հանդիպում տեղի կունենա՞, թե՞ ոչ:

Այսօր Յալթա մեկնող ՀՀ նախագահին ուղեկցում է արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը: ԱԳՆ խոսնակ Արա Պապյանը «Ազգին» վստահեցրեց, որ Քոչարյան-Ալիեւ, Քոչարյան-Պուտին, Քոչարյան-Կուչմա եւ Քոչարյան-Շեւարդնաձե նախապես պայմանավորված հանդիպումները կկայանան, իսկ «3+1» ֆորմատով հանդիպման մասին դժվարացավ պատասխանել՝ կկայանա՞, թե՞ ոչ: Ամենայն հավանականությամբ ամեն ինչ պարզ կդառնա տեղում՝ Յալթայում:

ԱՊՀ անդամ 12 երկրների ղեկավարներից Յալթա չեն ժամանի Թուրքմենստանի նախագահ Ս. Նիյազովն ու Ուզբեկստանի նախագահ Ի. Քարիմովը: Դեռ մեկ շաբաթ առաջ Թուրքմենբաշին Ուկրաինայի նախագահ Կուչմայի հետ հեռախոսազրույցում ասել էր, որ չի մասնակցի ԱՊՀ ոչ պաշտոնական գագաթաժողովին «չափազանց զբաղվածության պատճառով»: Դիտորդների կարծիքով, Նիյազովն այս եղանակով իր դժգոհությունն է արտահայտում եւ Կուչմային (որը գագաթաժողովի կազմակերպիչն է ու տանտերը), եւ Պուտինին: Ուկրաինան մեծ պարտքեր ունի Թուրքմենստանին առաքված գազի դիմաց: Ի դեպ, հեռախոսազրույցի ընթացքում համաձայնեցվել են Կուչմայի՝ Թուրքմենստան կատարելիք պաշտոնական այցի ժամանակը եւ քննարկվելիք հարցերը. շեշտվելու է թուրքմենական գազի պարտքերը մարելու, ինչպես նաեւ գազի առաքումները վերսկսելու խնդիրները: Թուրքմենբաշին շատ ավելի նեղացած է Պուտինից, ավելի ճիշտ՝ ՌԴ նախագահի Կասպիցի էներգակիրների գծով անձնական ներկայացուցիչ Կալյուժնիից, որը Բաքվի եւ Աշգաբադի միջեւ վիճահարույց հանքավայրերի հարցում ադրբեջանամետ դիրքորոշում է ներկայացրել: Ուզբեկստանի նախագահ Նիյազովի բացակայության պատճառը հարգելի է. երկրի հարավային Սուրխանդարի շրջանում շարունակվում են կառավարական ուժերի եւ Ուզբեկստանի իսլամական մարտիկների միջեւ բախումները:

Ռուսական աղբյուրների հաղորդագրությունների համաձայն, գագաթաժողովում տհաճ հանդիպում է սպասվում Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի նախագահների միջեւ. Պուտինը Կուչմային կհորդորի վճարել ռուսական գազի դիմաց պարտքերը, կպահանջի այլեւս գազ չգողանալ Ուկրաինայով անցնող ռուսական գազախողովակից:

ԱՊՀ անդամ պետությունների հաջորդ հանդիպումը կկայանա դեկտեմբերի 1-ին Մինսկում: Իսկ մինչ այդ հոկտեմբերի կեսերին նախատեսվում է ԱՊՀ կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրին ստորագրող երկրների (ՌԴ, Բելառուս, Հայաստան, Տաջիկստան, Ղազախստան, Կիրգիզիա) հերթական հանդիպումը Բիշքեկում: Այդ հանդիպմանը Ուզբեկստանի նախագահ Քարիմովը հազիվ թե բացակայի: Իսկ միգուցե Ուզբեկստանը կրկի՞ն միանա ԿԱՊ-ին:

ՆԻՒՍ

ՀՀ կառավարության որոշմամբ լուծարվեց արժեթղթերի շուկայի տեսչությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ օգոստոսի 17-ին կայացած հերթական նիստում հաստատվեց հանրապետության տարածքում գործող բոլոր բժշկական հաստատություններում զինծառայողների հետազոտման ու բուժման կարգը՝ ծախսերի հետագա փոխհատուցմամբ: Դրանով սահմանվում է, որ զինծառայողների հետազոտումն ու բուժումն իրականացվում են բժշկական հաստատությունների միջոցների հաշվին՝ պետական նպատակային ծրագրերի շրջանակներում: Զինծառայողները բժշկական օգնություն ստանալու համար ուղեգրվում են միայն այն դեպքում, երբ նրանց ծառայության վայրում բացակայում են համապատասխան գերատեսչական բժշկական հաստատությունները, ինչպես նաեւ շտապ եւ անհետաձգելի դեպքերում:

Նիստում հաստատվեցին «Գնումների մասին տեղեկությունների հրապարակման» եւ «Գնումների բնութագրերի հաստատման եւ նախնական հսկողության» կարգերը, որոնք կոչված են ապահովելու գնումների հրապարակայնությունը եւ դրանց վերաբերյալ տեղեկատվության մատչելիությունը: Նախարարությունների, գերատեսչությունների, պետական կառավարման տարածքային եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, ինչպես նաեւ դրանց ենթակա հիմնարկների տրամադրության տակ գտնվող գնումների մասին տեղեկատվությունը, ըստ կարգի, տրամադրվում է ցանկացած անձի՝ վերջինիս կողմից նման պահանջ ներկայացնելուց հետո երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում: Բացառություն է կազմում պետական գաղտնիք հանդիսացող տեղեկատվությունը: Նախատեսվում է 15 օրը մեկ հրապարակել գնումների մասին տեղեկություն պարունակող պաշտոնական տեղեկագիր:

«Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներից ելնելով, կառավարության որոշմամբ լուծարվեց արժեթղթերի շուկայի տեսչությունը: Լուծարման գործընթացը կսկսվի ՀՀ արժեթղթերի հանձնաժողովի ձեւավորումից անմիջապես հետո:

Կառավարությունը հաստատեց գյուղատնտեսական բարեփոխումների աջակցության ծրագրի շրջանակներում անցկացված վարկային բաղադրիչի իրականացման նպատակով մասնակից ֆինանսական հաստատությունների մրցույթի արդյունքները, ըստ որոնց հաղթող են ճանաչվել «Զարգացման հայկական բանկը», «Հայագրոբանկը», «Տրաստ» եւ «Կոնվերս» բանկերը:

Մեկ այլ որոշմամբ ՀՀ 2000 թ. պետական բյուջեում վերաբաշխում կատարելու հաշվին Սիդնեյի Օլիմպիական խաղերին Հայաստանի հավաքական թիմի մասնակցության նախապատրաստական աշխատանքների իրականացման նպատակով հատկացվեց 11 մլն. 200 հազ. դրամ:

Էդուարդ Բաբենյանը նշանակվեց Սյունիքի մարզպետ

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ կառավարության օգոստոսի 17-ի նիստում ընդունված որոշման համաձայն Սյունիքի մարզպետ նշանակվեց Էդուարդ Բաբենյանը: Այս մասին հայտնեցին ՀՀ կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից:

Անգլիացի մասնագետները ծանոթանում են ԼՂՀ հիմնախնդիրներին

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ վարչապետ Անուշավան Դանիելյանն օրերս ընդունել է Լոնդոնի Քինգս քոլեջի դասախոսներ, ռազմագիտության ամբիոնի պրոֆեսոր Դով Լինչին եւ Էրիկ Բողելեյրին, որոնք տարածաշրջան են ժամանել հատուկ առաքելությամբ: Ըստ ԼՂՀ կառավարության մամլո ծառայության հաղորդագրության, հյուրերին հետաքրքրում են ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո անկախության ուղին բռնած, սակայն առ այսօր չճանաչված երկրների հիմնախնդիրները: Եվ այդ համատեքստում նրանք ծանոթացել են Լեռնային Ղարաբաղի ներքաղաքական, սոցիալ-տնտեսական, մշակութային կյանքին, կատարել սոցիոլոգիական հետազոտություններ եւ նախատեսում են առանձին գրքով հանրությանը ներկայացնել իրենց նկատառումները:

Ողջունելով Դ. Լինչի եւ Է. Բողելեյրի առաքելությունը, ԼՂՀ վարչապետը համոզմունք է հայտնել, որ հրապարակվող գիրքը լայն պահանջարկ կգտնի ընթերցողների շրջանում եւ հանրությանը հնարավորություն կընձեռի ծանոթանալու ղարաբաղյան հիմնախնդրին, երկրամասի տնտեսական, ազգային, պատմամշակութային առանձնահատկություններին, Արցախի ժողովրդի օրինական պահանջներին:

2000 թ. հունվար-հունիսին Հայաստանի աղետի գոտում շահագործման է հանձնվել 8 039 քառ.մ ընդհանուր մակերեսով 22 նոր բնակելի շենք, ինչը կազմում է ՀՀ-ում գործարկված ընդհանուր մակերեսի 19,4%-ը: Ըստ ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության հրապարակած տվյալների, նույն ժամանակահատվածում աղետի գոտում շահագործման է հանձնվել նաեւ 1 820 աշակերտատեղով 5 հանրակրթական դպրոց եւ 90 մահճակալով մեկ հիվանդանոց:

2000 թ. հունվար-հունիսին աղետի գոտում բնակելի շենքերի, ինչպես նաեւ սոցիալական եւ արտադրական նշանակության օբյեկտների շինարարության, վերականգնման եւ վերանորոգման նպատակով իրականացվել են շուրջ 2,7 մլրդ. դրամի աշխատանքներ:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Թ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅՐԱՅՐ ՋՈՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ՈՍԿԵՂԻ

Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների զարգացումը Հայաստանում հնարավոր է

Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաները (ԻՏ) պայթյունային արագությամբ սկսեցին զարգանալ հատկապես վերջին տարիներին: Այսօր այդ ոլորտում ներդրվում են հսկայական գումարներ (2000 թ.-ին 2,5 տրիլիոն դոլար): ԻՏ 4 բաղադրիչները՝ սարքավորումների արտադրություն, ծրագրային արտադրանք, տեղեկատվության կուտակում, մշակում եւ հաղորդում, ինտերնետի հիման վրա էլեկտրոնային բիզնես, ներթափանցում են հասարակական կյանք եւ լուրջ ազդեցություն են թողնում հատկապես տնտեսության վրա: Օրախնդիր է դառնում ԻՏ ընձեռած հնարավորություններից եւ առավելություններից ժամ առաջ օգտվելու անհրաժեշտությունը: Հակառակ դեպքում տվյալ երկիրը դուրս կմնա համաշխարհային տնտեսական մրցակցությունից, իսկ նրա ընկերությունների թողարկած արտադրանքը կկորցնի իր տեղն ու դերը շուկայում:

Զարգացած երկրներում ԻՏ-ին տրվող հատուկ ուշադրության արտահայտություններից է ոլորտի մասնագետների բարձր աշխատավարձը եւ դրա կայուն աճը, այլ երկրներից մասնագետների ներմուծման քաղաքականությունը: Այսպես՝ 2000 թ.-ին ԱՄՆ Կոնգրեսի որոշմամբ, ոլորտի մասնագետների ներմուծման տարեկան չափաքանակը դարձել է 200000 մարդ, Գերմանիայում այդ թիվը 30000 է: Մի շարք զարգացող երկրներ (Հնդկաստան, Մալայզիա, Լեհաստան եւ այլն), որոնք նպաստել են ԻՏ զարգացմանը, արդեն զգալի հաջողություններ են արձանագրել: Օրինակ, Հնդկաստանը 1999 թ. 5 մլրդ դոլարի ծրագրային արտադրանք է արտահանել, իսկ 2000 թ.-ին այդ թիվը կկազմի 20 մլրդ դոլար:

Վերջերս Հայաստանի կառավարությունը եւս ԻՏ-ն հայտարարեց որպես տնտեսական հոգածության ենթակա արդյունաբերության ճյուղ: Թե ի՞նչ է արվում այս ուղղությամբ եւ արվո՞ւմ է արդյոք, կանդրադառնանք հաջորդ հրապարակման մեջ, իսկ մինչ այդ նշենք, թե ինչպիսի նախադրյալներ, հեռանկարներ կան Հայաստանում այս ճյուղի զարգացման համար եւ ինչն է դրան խոչընդոտում:

Նպաստավո՞ր են Հայաստանի պայմանները

Այս հարցին ավելի շատ կարելի է դրական պատասխանել, քան բացասական: Դեռեւս ԽՍՀՄ տարիներին մեզ մոտ ոլորտը զարգացած է եղել: Երեւանը Մոսկվայի, Մինսկի եւ Կազանի հետ համարվում էր երկրի այս ճյուղի 4 կենտրոններից մեկը: Այստեղ կային եւ հաշվողական տեխնիկայի, եւ ծրագրավորման մասնագետներ: Տարեկան մեր բուհերն ավարտում էին 600 այդպիսի մասնագետ, եւ դա ամենաբարձր ցուցանիշն էր ամբողջ երկրում: Ներկայումս նույնպես ստեղծվել եւ գործում են շուրջ 5 տասնյակ ինչպես տեղական, այնպես էլ օտարերկրյա (ԱՄՆ) ընկերություններ: Տարեկան մոտ 300 մասնագետներ են ավարտում ԵՊՀ եւ Երեւանի ճարտարագիտական համալսարանի համապատասխան ֆակուլտետները: 100-ից ավելի այլ համալսարաններում ուսուցանում են համակարգիչներից եւ ինտերնետից օգտվելու գիտելիքներ: ԻՏ արդյունաբերության մյուս առավելությունն այն է, որ նյութատար չէ, կախված չէ հումքի հայթայթման եւ փոխադրումների խնդիրներից, չի պահանջում մեծ տարածքներ, էներգետիկ ծախսեր, խոշոր ֆինանսական ներդրումներ (բացի սարքավորումների արտադրությունից): Եվ բերեւս կարեւորագույն պայմաններից մեկը էժան աշխատուժի առկայությունն է: Հայաստանում ծրագրավորողի միջին աշխատավարձը կազմում է 300 դոլար ամսական, համակարգչային ծրագրավորողինը մոտ 1000 դոլար: Վերջին դեպքում ԱՄՆ-ում նույն մասնագետը ստանում է ավելի քան 10 հազար դոլար: Սրանք այն հիմնական նպաստավոր պայմաններն են, որոնց առկայությունը հնարավոր է դարձնում Հայաստանում ԻՏ զարգացման գործում քայլեր ձեռնարկել: Իսկ դրա անհրաժեշտությունը պայմանավորված է բացի վերոնշյալ՝ համաշխարհային գործընթացներից ետ չմնալուց եւ միջազգային շուկայում մրցունակ լինելուց, նաեւ մի շարք այլ գործոններով:

Ինչո՞ւ է Հայաստանին անհրաժեշտ ԻՏ-ն

Նախեւառաջ անհրաժեշտ է տնտեսության ընդհանուր զարգացման համար: Հետեւաբար ԻՏ-ին պետք է տալ ռազմավարական նշանակություն: Խոսքը մասնավորապես ծրագրային ապահովման, ինտերնետի եւ էլեկտրոնային բիզնեսի, տեղեկատվության ընդունման, մշակման եւ հաղորդման մասին է: Այս 3 բաղադրիչների զարգացումը հնարավորություն կընձեռի հետագայում նաեւ բարձր սարքավորումների արտադրության զարգացման համար, ինչն առայժմ իրատեսական չէ ֆինանսական մեծ ներդրումների բացակայության պատճառով:

Ոլորտն ունի բարձր շահութաբերություն, իսկ համաշխարհային շուկայում նրա արտադրանքի մեծ պահանջարկ գոյություն ունի: ԻՏ զարգացումը հնարավորություն կտա կանխել «ուղեղների»՝ որակյալ մասնագետների արտահոսքը, կխթանի երկրի կրթական եւ գիտական մակարդակի աճը: Այս ոլորտի հնարավորությունները մի շարք երկրներում կիրառվում են պաշտպանության, անվտանգության ծառայություններում եւ իրավապահ մարմիններում: Բնական է, որ Հայաստանում նույնպես հարկ է անհապաղ ձեռնամուխ լինել վերոնշյալ բնագավառներում ԻՏ լայնածավալ կիրառմանը, քանզի դրա ուշացումը կարող է վտանգել երկրի ազգային անվտանգությունը: Այս ամենով հանդերձ մի շարք գործոններ խոչընդոտում են ճյուղի զարգացմանը:

Որո՞նք են խոչընդոտները

ԻՏ մասնագետները որպես հիմնական խոչընդոտ նշում են Արմենտելի մենաշնորհի հետեւանքով ինտերնետ կապի ոչ բավարար որակը եւ բարձր սակագները: Եթե վերջիններս մոտ 10 անգամ գերազանցում են միջազգային սակագներին, ապա կապի արագությունը մոտ 100 անգամ ցածր է համաշխարհային չափանիշներից: Մյուս խնդիրն այն է, որ չնայած մասնագետների մեծ քանակին, նրանց վերապատրաստման անհրաժեշտություն է առաջանում: Ներկայիս ակադեմիական կրթությունը չի բավարարում արագ զարգացող եւ փոփոխվող ծրագրավորման լեզուների իմացության պահանջներին: Յուրահատուկ խոչընդոտներ կան հայկական ընկերությունների համար: Նրանց միջոցները թույլ չեն տալիս շուկայում լուրջ մարկետինգային ուսումնասիրություններ կատարել, կազմակերպել գովազդային արշավներ եւ ճանաչվել միջազգային շուկաներում: Եթե սրան հավելենք նաեւ պետական աջակցության բացակայությունը եւ հարկային ու մաքսային ոչ նպաստավոր օրենսդրությունը, ապա պատկերն առավել ամբողջական կդառնա:

Այդուհանդերձ, կարող ենք արձանագրել, որ ԻՏ զարգացման համար նպաստավոր պայմանները գերակայում են խոչընդոտների նկատմամբ: Վերջիններս գլխավորապես սուբյեկտիվ բնույթ են կրում եւ ցանկության դեպքում հնարավոր է դրանք բացառել:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԿԱՐԾԻՔ

«Ամբողջ սփյուռքը պետք է իր ուժը հավաքի հայրենիքի մեջ»

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վերջերս Հայաստանում էր գտնվում Լոս Անջելեսում հրատարակվող «Քաջ Նազար» երգիծական հանդեսի գլխավոր խմբագիր Հովհաննես Բալայանը: Նա Հայաստան էր հրավիրվել ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության, «Հայֆիլհարմոնիա» գործակալության, «Ոզնի» ամսագրի խմբագրության եւ Հակոբ Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնի ղեկավարության կողմից՝ իր հիմնադրած հանդեսի 30-ամյակի կապակցությամբ:

Լոս Անջելես մեկնելուց առաջ «Նոյյան տապանի» թղթակցին տված հարցազրույցում Հովհաննես Բալայանը հայտնեց, որ «Քաջ Նազարը» ներկայումս ամենաշատ՝ 8000 տպաքանակ ունեցող հանդեսն է սփյուռքում: «Մենք հարվածում ենք բոլորին. նրանց, ովքեր ազգի շահերն են շահագործում, քննադատում ենք չխնայելով որեւէ մեկին: Դա մեր սուրբ պարտքն է», նշեց Բալայանը: Հանդեսը լույս է տեսնում 80-100 էջով, գունավոր տպագրությամբ, ունի արեւելահայերեն, արեւմտահայերեն, բարբառներով էջեր: Ըստ Բալայանի, հանդեսի յուրաքանչյուր համարից 2-3 հարյուր օրինակ ուղարկվում է նաեւ Հայաստան:

Բալայանի խոսքերով, Հայաստանում գտնվելու օրերին ինքը հայրենիքում ոչ թե երգիծական, այլ ավելի շատ տխուր բաներ է տեսել: Նա նշեց, որ վերադառնալուն պես կրկին երգիծելու է սփյուռքահայությանը, որը «պիտի բացի իր աչքերը, արթնանա քնից, եւ իմանա, որ մենք այստեղ մի հզոր, մեծ ու գեղեցիկ աշխարհ ունենք»: «Եթե մենք ուզում ենք հայրենիք ունենալ, Արցախ ունենալ, ուզում ենք գոյատեւել, մեր սերունդը մնա եւ մեզ չանիծեն, ուրեմն ամբողջ սփյուռքը պետք է իր ուժը հավաքի հայրենիքի մեջ: Այն միլիոնավոր դրամները, որոնք օգտագործվում են արտասահմանում, եթե հայրենիք մտնեն, այս երկիրը դրախտ կդառնա»,- համոզված հայտարարեց Հովհաննես Բալայանը:

«Ազգ»-ի կողմից ավելացնենք, որ «այս երկիրը դրախտ կդառնա» նաեւ, եթե միլիոնավոր դոլարները այս երկրից դուրս չտարվեն:

Ժառանգական հիվանդությունների ժամանակակից հետազոտություններ բժշկական գենետիկայի կենտրոնում

Բժշկական գենետիկայի կենտրոնը ստեղծվել է Գիտությունների ազգային ակադեմիայի հովանավորությամբ եւ գործում է 1999 թ.: Ամենաբազմազան հիվանդությունների մոլեկուլային եւ բջջաժառանգական հետազոտություններ հանգամանորեն կատարել հնարավոր է միայն նման մասնագիտացված կենտրոնում: Հայաստանում այսպիսի ծառայությունը նորություն է, սակայն աշխարհի ամենատարբեր երկրներում, Ռուսաստանում եւ այլուր նման ծառայություններ վաղուց ի վեր գործում են:

Ժառանգական եւ քաղցկեղային հիվանդությունների մոլեկուլային ախտորոշման կենտրոնը ստեղծվել է բժշկական գենետիկայի եւ մոլեկուլային կենսաբանության՝ երկար տարիների աշխատանքային հմուտ փորձառություն ունեցող մի խումբ մասնագետների ջանքերով: Կենտրոնում աշխատող մասնագետները վերապատրաստման դասընթացներ են անցել ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի, Կանադայի, Անգլիայի համապատասխան համալսարաններում՝ ստանալով մասնագիտական բարձր որակավորում: Կենտրոնը հագեցված է բժշկական արդիական տեխնիկական սարքավորումներով: Ֆինանսական ամբողջ օգնությունը ստացվել է արտերկրից՝ սփյուռքահայ բարերարներից: Սարքավորումների զգալի մասը ստացվել է Գյուլբենկյան ֆոնդից, մի որոշ մասը՝ ֆրանսահայ Ժան-Կլոդ Գույումջյանից: Կենտրոնը համագործակցում է «Փարիզ-6» համալսարանի գենետիկայի ամբիոնի, Սենթ Մոնդոր հիվանդանոցի մոլեկուլային գենետիկայի բաժնի, Մոսկվայի, Մոնրեալի, Վաշինգտոնի բժշկական գենետիկայի գիտական կենտրոնների հետ (մասնագետների վերապատրաստում, բազմաթիվ հրապարակումներ Փարիզում, Վաշինգտոնում լույս տեսնող բժշկական հեղինակավոր հանդեսներում): Կենտրոնի ստեղծման գործում մեծ դեր է խաղացել Վաշինգտոնի «Ազգային առողջություն» (National Institute of Health) ինստիտուտի գենետիկայի բաժինը:

Կենտրոնում ախտորոշվում են 12 ինֆեկցիոն հիվանդություններ: Որոշ հիվանդություններ ճշգրիտ հետազոտվում են միայն նմանատիպ կենտրոններում, որտեղ բջջագենետիկական նորագույն սարքավորումները հնարավորություն են տալիս կատարել ժառանգական ցեղումների, բնածին արատների, մտավոր հետամնացության, հղիության բազմակի ինքնաբերական ընդհատումների, մեռելածնություն ունեցող կանանց, ամլությամբ տառապող զույգերի մոլեկուլային եւ բջջաժառանգաբանական հետազոտություններ:

Կենտրոնի տնօրենը՝ Թամարա Սարգսյանը, խոսում է կենտրոնի աշխատանքների, հետագա նպատակների, դժվարությունների մասին:

– Մեր նպատակն է օգնել նոր սերնդին առողջ մեծանալու: Հայտնի է, որ մեզ ծանոթ հիվանդություններից 5000-ը ժառանգական են, նրանք առաջանում են գենային կամ քրոմոսոմային մուտացիաների պատճառով: Դրանցից են շաքարախտը, աթերոսկլերոզը, մտավոր հետամնացության ձեւերը, քաղցկեղը, հեմոֆիլիան եւ Հայաստանում շատ տարածված պարբերական հիվանդությունը: Մեզ մոտ հայտնաբերվում են գենային մուտացիաների այն խանգարումները, որոնք առաջացնում են պարբերական հիվանդություն, կանխատեսվում է ամենածանր հիվանդությունների զարգացումը, օրինակ, երիկամների ամիլոիդոզը, կատարվում է պրենատալ հետազոտություն՝ նախածննդյան փուլում որոշվում է՝ պտուղն առո՞ղջ է, թե՝ ոչ: Բացի գենետիկայի նեղ մասնագետներից կենտրոնում աշխատում են փորձառու բժիշկներ՝ գինեկոլոգ, սեքսոպաթոլոգ, թերապեւտ: Այստեղ է միայն ճշգրտորեն ախտորոշվում ինֆարկտը, քանի որ մեր կենտրոնում կա հնարավորություն տրոպոնինային տեստի օգնությամբ ախտորոշելու սրտի ինֆարկտը:

Կենտրոնը ստեղծման օրից կապեր է հաստատել եւ հաջողությամբ աշխատում է Երեւանի շատ հիվանդանոցների մասնագետների հետ: Մեր նպատակն է եղել ընտրել այնպիսի բնագավառ, որ կարողանանք օգնել բժիշկներին ընդհանրապես՝ ուսումնասիրել ամենատարբեր հիվանդությունների բոլոր այն խախտումները, որոնք տեղի են ունենում բջիջներում մոլեկուլային մակարդակում, այսինքն կատարել նախնական, մանրամասն, ճշգրիտ հետազոտություն-ախտորոշում: Յուրաքանչյուր նման հետազոտությունը ծանր, բարդ էքսպերիմենտ է, եւ ավելի հստակ ախտորոշման համար երբեմն հարկ է լինում հետազոտությունը կատարել մի քանի անգամ: Նման հետազոտությունների ինքնարժեքն է 160 դոլար, մեր կենտրոնում նման ծառայության համար գանձվում է 25 դոլար:

Ապագայում նպատակ ունենք ստեղծել գենետիկական ռեգիստր, ուսումնասիրել բոլոր տեսակի ժառանգական փոփոխությունները, մասնավորապես, թե հիվանդությունների ժառանգական ինչ փոփոխություններ են ավելի հաճախ հանդիպում մեր ժողովրդի մեջ: Այսպես օրինակ, պարբերական հիվանդությունը, որ ծագել է միջերկրածովյան տարածաշրջանում եւ ավելի տարածված է հրեաների, արաբների, հայերի մեջ, պայմանավորված է մեկ գենի մուտացիաներով: Մենք ուզում ենք նպաստել նոր սերնդի առողջությանը՝ ստեղծելով մեթոդներ նման գենետիկական հիվանդությունները կանխարգելել-կասեցնելու համար: Սա շատ ենք կարեւորում, քանի որ ժառանգական հիվանդությունների մեծ մասը անբուժելի է:

Կենտրոնը պատկանում է Գիտությունների ազգային ակադեմիային: Մեծ դժվարություններ կան կապված ֆինանսական խնդիրների հետ: Կենտրոնի հետագա գործունեությունը պայմանավորված է դրանցով, եւ ափսոս է այսքան ջանադիր եւ սրտացավ աշխատանքը, որ կատարվել է: Ամենափոքր հարցերով անգամ դիմում ենք արտերկրի մեր կոլեգաների, սփյուռքահայ բարերարների օգնությանը, սակայն այս ամենը եւս սպառվում է: Հույս ունենք, որ Հայաստանում եւս կգտնվեն անհատներ, կազմակերպություններ, որոնք գիտակցելով բժշկական գենետիկայի կենտրոնի կարեւորությունը, կցանկանան աջակցել մեզ:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԱԶԳ
Իրավունք

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«Կարմիր» Պետդումայի օրինակով

Քաղաքական կյանքում ամառային անդորրի ավարտն է նշմարվում: Կյանքը կրկին կաշխուժանա ԱԺ նոր նստաշրջանի առաջին իսկ նիստերից: Հանգիստը կարճատեւ էր, քանզի էլեկտրաէներգիայի բաշխիչ ցանցերի մասնավորեցման հետ կապված երկարատեւ ու տանջալի խորհրդարանական մարաթոնն ամառային արձակուրդը զգալիորեն կրճատեց:

Ի դեպ, բուն մարաթոնը չափազանց ուսանելի էր, հիմք տալով եզրակացնելու, որ մեր խորհրդարանը ոչ թե կազմով, այլ էությամբ ու պահվածքով ոչնչով չի տարբերվում նախորդ գումարման ռուսաստանյան Պետդումայից: Ինչպես հայտնի է, ՌԴ Պետդումայի կեցվածքը ծանր հետեւանքներ ունեցավ Ռուսաստանի համար. իշխանության այլ ատյանների՝ նախագահի ու կառավարության ջանքերն ուղղված էին ոչ թե համակարգային բարեփոխումների իրականացմանը, երկրի ներքին կյանքի կայունացմանը, նպաստավոր արտաքին քաղաքականության իրագործմանը, ինչը եւ ի զորու է բարելավել շարքային ռուսաստանցիների ապրուստը, այլ Պետդումայի հակադիր ձեռնարկների հետեւանքների հաղթահարմանը:

Տարեցտարի պատկերը նույնն էր: Պետդուման ընդդիմում էր ժողովրդին հաճոյացող օրենքներ, ձեռքի հետ փնովելով ՌԴ նախագահին ու կառավարությանը՝ ժողովրդի շահերը ոտնահարելու մեղադրանքով, կառավարությունը զայրույթից կաթվածահարվում էր պնդելով, որ բյուջեում բարեգործական ձեռնարկների համար գումարներ չեն նախատեսված, Ելցինն էլ, ժողովրդի աչքի փուշը դառնալով, աշխատում էր վիժեցնել ամբոխավար օրենքներն ու օրինաստեղծ գործընթացները: Որպես հետեւանք իշխանության երեք ատյանները քաղաքական ինտրիգներից աչք չէին բացում, վարչապետները եռամսյակը մեկ պաշտոնանկ էին արվում, ներքին ճգնաժամն էլ սաստկանում էր, ներկայացնելով Ռուսաստանը արտաքին աշխարհին որպես քաղաքականապես անկայուն, տնտեսապես չկայացած, կոռումպացված ու քրեականացված երկիր:

Դիմակայության բացատրությունը մեկն է՝ Պետդուման կառուցվածքով ու էությամբ «կարմիր» էր, քանզի կոմկուսն ու նրան հարող ձախ ուժերը խորհրդարանի ստորին պալատում բացարձակ մեծամասնություն էին կազմում: Բացարձակ մեծամասնության ամբոխավար քաղաքականությունն այն աստիճան էր խարխլել պետության հիմքերը, որ խորհրդային կարգերի վերադարձը այլեւս հեքիաթային վարկած չէր թվում: Ինչպես հայտնի է, վտանգը դիմակայեցին նոր տնտեսական բանակի ներկայացուցիչները, իսկ Պուտինի գալը վերջ դրեց արկածախնդիր քաղաքականության բարգավաճմանը:

Չնայած նորընտիր Պետդումայում կոմկուսը պատկառելի քանակությամբ ձայներ ունի, իսկ մեծամասնություն կազմող «Եդինստվոն» քաղաքականապես չհստակված նորաստեղծ ուժ է, շատ կարճ ժամկետում ապացուցեց, որ «ձախերի» երգը երգված է. խորհրդարանի ստորին պալատը էությամբ ու պահվածքով աջակողմյան է, շուկայական հարաբերությունների խորացման կողմնակից: Ասվածի առումով վկայակոչեմ, այսպես կոչված, սոցիալական հարկի գաղափարի ընդունումը, ինչը միավորեց արտաբյուջետային բոլոր վճարումները, ապահովելով նրանց միասնական հոսքը հարկային մարմինների միջոցով, այսինքն, կենտրոնացված կարգով:

Երկրորդ նվաճումը պետական կառուցվածքի համակարգային բարեփոխումները ապահովող օրենսդրական դաշտի ստեղծումն է: Այս ձեռնարկումները, դառնալով քաղաքական դաշտի հստակեցման արգասիք, անմիջապես սրբագրեցին Ռուսաստանի նկարագիրը բոլոր ոլորտներում, հսկա պետությանը հսկայի կեցվածքով ներկայացնելով աշխարհին:

Մեր Ազգային ժողովը, ըստ այստեղ ներկայացված քաղաքական ուժերի գաղափարական ուղենիշների, «կարմիր» չէ, սակայն առօրյայում դրսեւորում է նույն «կարմիր» Պետդումայի քարը ու վարքը. ամբոխավարություն, քաղաքական արկածախնդրություն, բացահայտ լոբբիստական գործելակերպ... Որպես փաստ ու փաստարկ վկայակոչեմ օրենսդրական լուծումները Վանո Սիրադեղյանի պատգամավորական անձեռնմխելիության ու ձերբակալման կապակցությամբ, ծխախոտի (իսկ մոտակա ժամանակներս հնարավոր է եւ բենզինի) ակցիզային հարկաչափի որոշման, էլ. բաշխիչ ցանցերի մասնավորեցման գործընթացի կապակցությամբ:

Պատգամավորների մեծամասնությունը, քվեարկելով մերթ դեմ, մերթ «կողմ», ի ցույց դրեց բոլոր նշված ախտերն, ապացուցելով, որ ԱԺ-ում ներկայացված քաղաքական ուժերը ոչ թե «կարմիր» են կամ «կապույտ», այլ աբստրակցիոնիստի ներկապնակի նման խայտաբղետ:

Քաղաքագիտության դասական կանոնների համաձայն, այդպես չպետք է լիներ: Ըստ գաղափարախոսության, «ձախ» է Հայկոմկուսի խմբակցությունը, իսկ ձախ ազգայնական ՀՅԴ-ն: Մնացյալը, ըստ ծրագրերի, կամ աջ կենտրոնամետ են («Միասնություն», «Կայունություն», «Օրինաց երկիր», «Իրավունք ու միաբանություն»), կամ նույնն են ազգայնական երանգով (ԱԺՄ, ՀՀԿ, ՍԻՄ):

Սակայն ո՞վ կհաստատի, որ օրինագծերի քննարկման ու քվեարկության ընթացքում որեւէ քաղաքական ուժ ուղղորդվում է իրեն բնորոշ գաղափարական չափանիշներով: Ժողովրդին ու ռադիոլսողին հղած պաթետիկ ելույթներով համեմված նույն օրինագիծը կարող է ընդունվել կամ տապալվել, առիթ տալով ենթադրելու, թե ինչ անդրկուլիսյան զարգացումներ փոխեցին մեր ընտրանու դիրքորոշումը օրվա ու ամսվա ընթացքում:

Կարծում եմ, խայտաբղետ կեցվածքի շարժառիթներն այնքան էլ կարեւոր չեն՝ եթե խարխլված է հենասյունը, տանիքը ինչից ասես կփլվի: Ասելով հենասյուն, մտաբերեմ, օրինակ, անհամատեղելիի համատեղումը՝ «Միասնություն» դաշինքի ստեղծումը, երբ մի կապով կապվեցին հապճեպ ստեղծված, էությամբ «կարմիր» ՀԺԿ-ն ու արհեստականորեն ուռճացված, դրանով իսկ քաղաքական դեմքն այլայլած ՀՀԿ-ն: Անհամատեղելի զույգը ընդունեց մի ծրագիր, որը աջ կենտրոնամետ ուղղվածություն ունենալով հանդերձ, մեծապես հիմնվում էր Ռոբերտ Քոչարյանի նախընտրական ծրագրային դրույթներից: Սակայն հոկտեմբերի 27-ից հետո, մոռանալով ԱԺ գալու գաղափարական ու քաղաքական դրդապատճառները, «Միասնությունը» կուլ գնաց տարբեր տեսակի քաղաքական խարդավանքներին էլ ուր մնաց մեծամասնություն հանդիսանալու պարտքի զգացումը, ուր մնաց ՀՀ նախագահի քաղաքական հենարանն ապահովելու, երկրի ազատական զարգացումը շարունակելու առաքելությունը...

Սրան հետեւեց քաղաքականության տեսանկյունից անմեկնաբանելի ալյանսը 3-1 բանաձեւով, երբ խորհրդարանը որոշեց մերժել կառավարությանն առանց ՀՀ նախագահի գիտության ու մասնակցության: «Համաձայնության կառավարության» ստեղծման պատրվակով ազատական Հայաստանում նախարարական պորտֆելի արժանացավ եւ Հայկոմկուսը: Զարմանալի հաջողություն է փոքրաթիվ խմբակցության համար, քանզի համայնավար Գագիկ Թադեւոսյանն արդեն իսկ ղեկավարում էր ԱԺ-ի սոցիալական, առողջապահական ու բնապահպանության հարցերով մշտական հանձնաժողովը: Նման քարտ-բլանշ ստանալով, Հայկոմկուսը ամբոխավարության մի այնպիսի պահվածք դրսեւորեց, ինչի հնարավորությունից զրկված էր Հայաստանի անկախության նախորդ տարիներին:

Այսօր «աջակողմյան» խորհրդարանում Հայաստանի կոմկուսի հետ «սիլիբիլի» են անում թե ՀԺԿ-ն, թե «Իրավունք ու միաբանությունը», թե «Հայաստանը» ու թե ԱԺՄ-ն՝ ի դեմս Արշակ Սադոյանի: Որպես հետեւանք, ԱԺ-ն մեկ ցնցում է երկիրը ՀՀ նախագահի իմպիչմենթի գործընթացով, մեկ էլ լրջագույնս մտածում «Ռուսաստան-Բելառուս» միությանը Հայաստանի անդամակցելու գաղափարը, մեկ առաջ մղում պոպուլիստական, ֆինանսական հիմնավորումներից զուրկ օրինագծեր, հետո կտրականապես հրաժարվում սեփական նախաձեռնությունից:

Էլեկտրաէներգիայի բաշխիչ ցանցերի մասնավորեցմանը նվիրված խորհրդարանական քննարկումներն ու քվեարկության պատկերը ԱԺ-ի քաղաքական դաշտերի վերջնական միաձուլման վառ ու ցայտուն ապացույցն է: Ոչ համայնավարը տարբերվեց, ոչ ԱԺՄ-ականը: «Աջերի» ու «ձախերի» բառապաշարը նույնն էր. ոչ՝ սեփականաշնորհմանը, ոչ «ստրատեգիական» օբյեկտը «թուրքերի ձեռքը» գցելուն եւ այլն, եւ այլն: Պերճախոս հռետորները միտումնաբար անտեսում էին այն հանգամանքը, որ էլեկտրաէներգիան թուրքերը չեն կարող ներկրել Հայաստան բեռնատար մեքենաներով, քանզի էլեկտրահաղորդման գծերի համակարգը չի սեփականաշնորհվելու: Գոռում-գոչում էին թալանի մասին այն դեպքում, երբ կառավարությունը առաջարկել էր ներգրավել ԱԺ-ի ներկայացուցիչներին էլ. ցանցերի մասնավորեցման հանձնաժողովում:

Զավեշտալի է հատկապես քվեարկության պատկերը. օրենքներին դեմ քվեարկեցին ԱԺ-ի մեծամասնությունը կազմող «Միասնության» մի մասը՝ ՀԺԿ-ն, փաստորեն կրկնելով Հայկոմկուսի դիրքորոշումը: Սրանց երրորդ նմանակը դարձավ «Իրավունք ու միաբանությունը»: Ինչպես ցույց տվեցին հետագա քաղաքական զարգացումները, եռյակի միեւնույն գնահատականը զուտ պատահականություն չէ՝ դրսեւորվեց ցանկություն համագործակցելու եւ հետագայում: Սրանով իսկ ԱԺ-ի քաղաքական ներկապնակը կարող է վերաձեւվել, ավելացնելով կարմիր ու վարդագույն երանգները: Այդ թվում նաեւ ԱԺՄ-ի հաշվին, որի անվանի գործիչ Արշակ Սադոյանն իսպառ դիմազրկել է կուսակցությանը: Կոչելով էլցանցերի սեփականաշնորհումը թալան ու հորդորելով պատգամավորներին դեմ քվեարկել թալանչիների ձեռնարկմանը, նա փաստորեն թալանչիների բանակին դասեց եւ սեփական կուսակցությանը, որի պորտֆելակիրը Դավիթ Վարդանյանը էլցանցերի մասնավորեցման պատասխանատուներից մեկն է:

Ի դեպ, նման տարօրինակ պահվածքը բնորոշ է ԱԺ-ում ներկայացված քաղաքական ուժերի գրեթե մեծամասնությանը: Ստանալով նախարարական պորտֆելներ, ոմանք կամ հրաժարվեցին տեր կանգնել կառավարությանը (ՀԺԿ), կամ որոշեցին դա անել միայն ստացած պորտֆելի մասով (ՀԿԿ), կամ հայտարարեցին, որ պորտֆելը կուսակցի անձնական նվաճումների արդյունքն է (ԱԺՄ, ՀՅԴ): Այս ցանկից միայն ՀՅԴ-ն պարզություն մտցրեց դիրքորոշման մեջ, կուսակցությունից վտարելով Ռոլանդ Շառոյանին:

Սա է ԱԺ-ի համառոտ նկարագիրը: Այսքանից հետո ի՞նչ «աջ» ու «ձախ» թեւերի, ի՞նչ քաղաքական գծի ու պահվածքի մասին կարելի է խոսել: Ո՞ր քաղաքական մեծամասնության ու փոքրամասնության, ո՞ր քաղաքագիտական դասական մոդելից...

Խնդիրն այն է, որ ոչ վաղաժամկետ, ոչ էլ ժամկետային ԱԺ ընտրությունները խորհրդարանի քաղաքական դաշտը չեն բյուրեղացնի: Խառնաշփոթն այնքան կշարունակվի, որքան կերկարաձգվի տնտեսական ու սոցիալական ճգնաժամը: Նման պայմաններում ճարտարախոսությամբ ու ճարպկությամբ, իշխանությանը փնովելով ու հեքիաթային խոստումներ տալով հնարավոր է ցանկացած քանակությամբ ձայներ վաստակել: Թե հետո ով ինչպես կտնօրինի հաղթանակի պտուղները, էլեկտորատը սովորաբար չի հարցնում:

Այստեղ «աջերի» ու «ձախերի» մրցում չէ, ու գույները հստակեցնելու ոչ մի հնարավորություն չկա, քանզի քաղաքական դաշտում իշխում են իշխանատենչությունը, պաշտոնամոլությունը, ամբոխավարությունը, «տանիքի» անհրաժեշտությունն ու անձեռնմխելիության անձեռնմխելիությունը:

ԱՐՄԵՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Երբեմնի մայրաքաղաքի մարած փառքը

Էջմիածին քաղաքում որ պրոբլեմի մասին էլ խոսես, ասելու շատ բան կա: Բայց մարդիկ արդեն հոգնել են խոսելուց, ու գրեթե բոլորն էլ նույնն են ասում. «Որ աշխատանք լինի, ամեն ինչ կլինի»:

Բայց այդ փոքր քաղաքում աշխատանք գտնելը գրեթե անհնար է: Նախկին բոլոր գործարաններից մեկ-երկուսն են աշխատում: Նույնը վերաբերում է պետական հիմնարկություններին: Կամ չեն գործում, կամ էլ աշխատողներն ամիսներով աշխատավարձ չեն ստանում (ինչպես ամբողջ Հայաստանում), իսկ գործող հիմնարկներից շատերն արդեն փակվելու եզրին են, քանզի անհնար է դառնում դրանք պահել: Քաղաքում կան մասնավոր առեւտրի կենտրոններ, որոնք, սակայն, բնակչության փոքր մասին են աշխատանքով ապահովում: Մնում է միայն առեւտրո՞վ զբաղվել: Բայց այստեղ էլ դժվարություն կա. ո՞ւմ վաճառես ապրանքդ, եթե բոլորը վաճառողներ են դարձել:

Եթե հայրենի քաղաքում աշխատանք չկա, պետք է քաղաքից դուրս փնտրել: Դրա հնարավորությունը եւս բոլորը չունեն: Էջմիածնից Երեւան գալու եւ ետ դառնալու համար ամենաքիչը 500 դրամ օրական ճանապարհածախս է պետք (այն էլ մինչեւ քաղաքի կենտրոն), այսինքն՝ ամսական 15 հազար դրամից ավելի, դեռ չհաշված սնունդը: Սակայն ի՞նչ երաշխիք, որ ստացած աշխատավարձը հենց այդքան չի կազմի:

Քաղաքում գրանցված են 17 հազարից ավելի գործազուրկներ, այն դեպքում, երբ շատերը լքել են քաղաքն էլ, երկիրն էլ: Սրանցից մոտ 2000-ն են ընդամենը դրամական օգնություն եւ նպաստ ստանում:

Էջմիածնում գործում է «Չզբաղվածների միությունը»: Միության հանրապետական կենտրոնը կենսաթոշակային ֆոնդի հովանավորությամբ ամեն տարի մոտ 20 գործազուրկի ուղարկում է համակարգչային եւ հաշվապահական անվճար դասընթացների՝ հետագայում աշխատանքի տեղավորելու նպատակով: Բայց սա ընդամենը պատրանք է: Պատահում է նաեւ, որ միությունն ինչ-որ գործատուից 7-10 աշխատողի պահանջագիր է ստանում (հազարավորներից 10-ի): Սա էլ պատահում է տարին մեկ կամ տարվա մեջ ընդհանրապես չի պատահում:

Ու հիմա ամբողջ հայության համար բացառիկ նշանակություն ունեցող այդ գողտրիկ քաղաքում հանդիպում ես միայն տխուր դեմքերով մարդկանց, որոնց ավելի շատ եկեղեցիներում ես տեսնում: Աստծո հանդեպ հավա՞տն է վերադարձել: Ավելի ճիշտ, եկեղեցին է դարձել նրանց ամենամեծ սփոփանքը եւ, որքան էլ ցավալի է, ոմանց համար միակ զբաղմունքի տեղը, չէ՞ որ մոմն ամենաէժանն է:

ԱՆԱՀԻՏ ՄԱՆՍՐՅԱՆ

Ավտոտեսչուհիները բավականին հմտացել են

Սիրադեղյանի ՆԳ նախարարության օրոք մի շարք արտասովոր մտահղացումներ իրականացվեցին: Որպես նշանակալիցներից մեկը հիշատակեմ մայրաքաղաքի փողոցներում գեղեցկուհի ավտոտեսչուհիների ի հայտ գալը:

Նմանօրինակ եվրոպականացումը մեծ հետաքրքրությամբ ընդունվեց հանրության կողմից. հաճելի էր տեսնել նրբագեղ էակներին պետավտոտեսչության շարժամիջոցների ղեկերին, վարորդների փաստաթղթերը ստուգելիս, քանզի դա արվում էր մեղմ ու քնքուշ ձեւով: Հաճելի էր նաեւ այն փաստը, որ տույժ ու տուգանքի ենթարկողները խիստ, բայց անաչառ էին ու անկաշառ: Ասված մի արատցե, եթե Վանոյի ձեռնարկումը տապալեին, անցնելով ավտոտեսուչների սովորական շարժուձեւին:

Բայց անցավ «գայիշնիկների» կայացման առաջին ամիսների շորշոփը ու հրապուրիչ, օրինապահ տեսչուհիները նոր որակավորում ստացան՝ ներում-բեկում: Բացառելով, որ յոթ կաշի են հանում վարորդներից, հետեւելով այն վարկածին, որ իրենց շատ ավելի դժվար է համոզել, քան տղամարդ ավտոտեսուչներին: Այժմ նրանք ոչ հմայքով, ոչ էլ առաքինությամբ չեն տարբերվում արական սեռի գործընկերներից՝ ծածուկ ու բացահայտ գրպանում են ճմռթված հազարանոցը, իսպառ մոռացության տալով ասպարեզ գալու դրդապատճառները:

Չէ, ոնց նայում եմ, Երեւանը Ռիո դե Ժանեյրո չէ...

Ղ. Հ.

Սիրելի Հոսնի,

Նամակս ձեռագիր է, գրված Սպիտակ տան գրասենյակային թղթի վրա, որովհետեւ քեզ գրված անձնական երկտող է մի ընկերոջ կողմից: Հոսնի, պետք է նշեմ, թե ինչքան հուսախաբ եղանք ես եւ իմ արտաքին քաղաքականության խորհրդականները քո վարքագծից Քեմփ Դեւիդի գագաթաժողովում: Անկեղծ լինելու համար ասեմ, որ բավական սառույցի վրա ես սահում: Քո կամ Եգիպտոսի մասին նպաստավոր խոսք ասողների թիվն արտաքին քաղաքականության ասպարեզում կամ հակալություն քեզ: Ես չէի խնդրում քեզանից ոլորել Արաֆաթի թեւը, պարզապես հայցում էի թիկունք կանգնել նրան մինչ նա հետաձգում էր այդ խնդիրը: Փոխանակ հեշտացնելու, դու ավելի դժվարացրիր նրա որոշում ընդունելը:

Բայց սա միակ պատճառը չէ, որ մեզ համբերությունից հանում է: Որտեղի՞ց սկսեմ: Դու վերջերս ձերբակալեցիր Սաադեդդին Իբրահիմ անունով մի ամերիկացու, որն ամերիկյան անձնագիր ունի եւ Կահիրեի ամերիկյան համալսարանում ժողովրդավարության մասնագետ է:

պաշտոնը: Դու էլ պետք է լինես նույնքան խիզախ: Դու մեզ միշտ ասել ես, որ եգիպտական փողոցը (ամբոխը) թույլ չի տալիս քեզ կատարելու այս կամ այն քայլը, կամ որ եթե մի բան պատահի քեզ, մենք ստիպված կլինենք գործ ունենալ իսլամ արմատականների հետ: Բայց երբեւէ փորձե՞լ ես առաջնորդել քո ամբոխին: Իսկ եթե այնքան ես վախենում արմատականներից, որ նրանք են կառավարում քո բոլոր շարժումները, ապա ինչի՞ ես պետք դու: Ասա ինձ, Հոսնի, ե՞րբ էր, որ վերջին անգամ դու ինչ-որ իրոք դժվա-

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Քլինթոնի անձնական նամակը Հոսնի Մուբարաքին

Կոնգրեսում աշխատողների շարքերում կարելի է հաշվել մեկ կամ գուցե ոչ մի ձեռքի վրա: Գնալով ավելի շատ մարդիկ են ինձ հարցնում «Ինչ ենք մենք ի վերջո ստանում Եգիպտոսի հետ մեր հարաբերություններից... Բացի օժանդակության կարգով 1978-ից ի վեր Եգիպտոսին հատկացված 30 մլրդ դոլարի (վնասից)»:

Արի քննարկենք, թե ինչ տեղի ունեցավ: Գագաթաժողովից առաջ զանգահարեցի քեզ եւ խնդրեցի քո աջակցությունը, ու դու ասացիր, որ կփորձես օգտակար լինել: Հետո, Քեմփ Դեւիդի ժողովի ընթացքում, մինչ ես Օկինավայում մասնակցում էի մեծ ութնյակի գագաթաժողովին, զանգահարեցի քեզ, Հորդանանի Աբդուլահ թագավորին, Սաուդյան Արաբիայի թագաժառանգ իշխան Աբդուլահին եւ Թունիսի նախագահ Բեն Ալիին եւ խնդրեցի, որ օգնեք, նշեցի, որ գագաթաժողովն անհաջողության էր մատնված եւ գլխավոր խնդիրը Երուսաղեմն էր: Ասացի, որ չեմ ակնկալում քեզանից, որ ճնշում գործադրելով Արաֆաթի վրա, ստիպես փոխզիջումների գնալ Երուսաղեմի հարցում: Գիտեմ ինչքան կարեւոր է դա մահմեդական աշխարհի համար: Ես քո օգնության կարիքն ունեի Արաֆաթին համոզելու հարցում, որ հետաձգեր Երուսաղեմի խնդիրը, որն ակնհայտորեն մենք չենք էլ պատրաստվում լուծել, եւ դրա փոխարեն համաձայնության հասներ (եւ դա հնարավոր էր) բոլոր մյուս խնդիրների վերաբերյալ:

Հորդանանի Աբդուլահ թագավորը փորձեց օգնել: Իսկ դու, ի հակառակություն, Սաուդյան Արաբիա թողնելով միացար Երուսաղեմի խնդրում ոչ մի փոխզիջման չգնալու պաղեստինցիներին ուղղված նրանց հորդորանքներին: Դե, ընդ-

Թվում է, թե նրա մեղքն այն է, որ աշխատում է հօգուտ Եգիպտոսում ժողովրդավարական ընտրությունների: Ասում եմ «թվում է», քանի որ դու նրան պահում ես առանց դատական մեղադրանք ներկայացնելու, բայց քո մամուլն արատավորում է նրա անունը: (Թվում է, թե քո մամուլն ազատ է միայն Իսրայելի հանդեպ ատելություն սերմանելու կամ Միացյալ Նահանգների վերաբերյալ դավադրական տեսություններ հորինելու համար): Եգիպտոսի նախագահը լինելու քո 19 տարիների ընթացքում դու երբեք չես այցելել Իսրայել, բացի Յիցխակ Ռաբինի հուղարկավորության առիթից: Դու միակ թեկնածուի պայմաններում վերընտրվեցիր ձայների 94 տոկոսով, որն ավելի լավ ցուցանիշ չէ, քան Հաֆեզ Ասադն էր սովորաբար արձանագրում, բայց մոտիկ է դրան:

Սկսել եմ գիտակցել, Հոսնի, որ Իսրայելը Եգիպտոսի համար այն է, ինչ նավթը Սաուդյան Արաբիայի համար՝ իրական պատկերը մեծապես խեղաթյուրող գործոն:

Քեմփ Դեւիդից ի վեր մենք Ամերիկայում Եգիպտոսին մի արշինով ենք չափել, այն արշինով, թե ինչքան լավ ես եղել Իսրայելի հետ: Եվ քանի դեռ լրիվ թշնամական չէր քո վերաբերմունքը, մենք պատճառաբանություններ էինք հորինում եւ աչք փակում քո ռեժիմի կոռումպացման եւ ժողովրդավարությունից զուրկ լինելու երեւույթների վրա: Մենք, իհարկե, դրանով քեզ ծառայություն չենք մատուցել: Դու ինձ բազմիցս ասել ես, որ Էհուդ Բարաքը գուցե իր կյանքը կորցնելուց է վախենում եւ այդ պատճառով ավելի առաջ չի գնում: Փաստն այն է, որ նա արտակարգ խիզախություն ցուցաբերեց Քեմփ Դեւիդում, որի պատճառով էլ գուցե նա կորցնի իր

րին մի բան արեցիր մեզ կամ խաղաղության գործընթացի համար: Ե՞րբ էր, որ վերջին անգամ ռիսկի դիմեցիր:

Հոսնի, Եգիպտոսը մեծ երկիր է, մեծ ժողովրդով: Դու ճանապարհին առաջնորդեցիր Իսրայելի հետ խաղաղության նշանաբանով: Դու մեծապես օգնեցիր Ծոցի պատերազմում: Մենք հուսախաբված ենք, որովհետեւ համոզված ենք, որ դու եւ Եգիպտոսը մեծ դեր կարող եք խաղալ: Շատ հաճախ այնպես ես գործում, կարծես մենք քեզ ինչ-որ բան պարտական ենք Իսրայելի հետ խաղաղություն կնքելու համար: Գիտե՞ս ինչ, ինչպես Արկանզասում են ասում, մենք քեզ ոչինչ էլ պարտական չենք: Սառը պատերազմն ավարտված է, եւ մենք կարիք չունենք քեզ վճարելու, որ երես թեքես սովետներից:

Փաստ է, որ դու ես մեզ պարտական, քո ժողովուրդը եւս, տարածաշրջանային խաղաղության եւ երկրի ներսում ժողովրդավարության գործընթացը ապահովելու համար: Շատ երկար ժամանակ է նստած վայելում ես Սադաթի ժառանգությունը: Ժամանակն է շարժվել, Հոսնի: Մեկ անշարժ սֆինքսը բավական է Եգիպտոսի համար:

Սրտագին բարեւներով

Բիլ

Ընթերցողը կռահեց անշուշտ, որ այս նամակի իրական հեղինակը Մ. Նահանգների նախագահը չէ: «Նյու Յորք թայմս» թերթի օգոստոսի 1-ի համարում շարադրված նամակի իրական հեղինակը Թոմաս Լ. Ֆրայդմանն է, որը, սակայն, մեր կարծիքով, արտահայտել է Սպիտակ տան պետի եւ ամերիկյան կառավարող շրջանակների իրական հուսախաբությունը Եգիպտոսի նախագահից եւ ընդհանրապես նրանց հոգեբանությունը նման պարագաներում:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Սեւ ակնոցով, սեւ հագուստով բարձրահասակ մարդիկ

Պուտինը եւ նրա թիկնազորը

Հեռուստադիտողները նկատել են նախագահների, վարչապետների, այլ կարեւոր պաշտոնյաների թիկունքում, այս ու այն կողմ զննող, սեւ ակնոցով, սեւ հագուստով, թիկնեղ ու բարձրահասակ երիտասարդներին: Նրանք թիկնապահներն են, որոնց ռուսական ժարգոնով «ցուլ» են կոչում, իսկ ֆրանսիական մամուլը՝ «Գորիլա»: Ռուս տիրակալները երկար ժամանակ շրջել են առանց թիկնապահների: Իվան Գրոզնին Մոսկվայում քայլում էր իր գրիչի ուղեկցությամբ: Նիկոլայ 1-ին եւ Ալեքսանդր 2-րդ ցարերը քաղաքում միայնակ էին զբոսնում: Նույնիսկ Ստալինն էր առանց թիկնապահների քայլում: Հետագա տարիներին երեւան եկան թիկնապահները, ապա՝ թիկնազորը: Միխայիլ Գորբաչովի ժամանակ, որը սովորություն ուներ հանկարծակի մեքենան կանգնեցնել քաղաքում, դուրս գալ ժողովրդի մեջ, թիկնազորի կազմում ընդունվեցին պրոֆեսիոնալ նշանառուներ: Այդ ժամանակ հայտնվեցին շները: Հովվաշները, օրինակ, կարող են կես ժամվա ընթացքում հոտոտել Մեծ թատրոնի շենքը, պարտերում հայտնաբերել ատրճանակի թաքցված փամփուշտը: Ընդհանրապես ներկայումս թիկնազորը զինված է ուղղաթիռներով, զրահապատ լիմուզիններով, նույնիսկ զրահամեքենաներով: Երբ Բորիս Ելցինը ապաքինվում էր Բարվիխում, առողջարանը շրջափակված էր զրահամեքենաներով: Պատմում են, թե չնայած նման պաշտպանությանը, առողջարանի տարածք է «ընկել» «Կամազ» բեռնատար, որի հարբած վարորդը վաղ առավոտյան կորցրել էր հավասարակշռությունը: Երբ Ելցինը պատրաստվում էր այցելել Ճապոնիա, ճապոնացիները զգուշացրել էին, թե յուրաքանչյուր թիկնապահ իրավունք ունի իր մոտ պահել միայն հինգ միավոր զենք: Այցը հետաձգվել է: Միգուցե խնդիրը զենքի քանակին չէր վերաբերում, այլ Կուրիլյան կղզիներին:

Ինչպես իրենք թիկնապահներն են պնդում, զենքն իրենց գործի մեջ գլխավորը չէ: Երբ բանը հասնում է կրակելուն, նշանակում է իրավիճակը դուրս է վերահսկողությունից: Իսկ թիկնապահների խնդիրը հենց իրավիճակի վերահսկողությունն է:

Երբ Անգլիայի թագուհին ժամանեց Պիտեր, ցանկացավ առագաստանավով զբոսնել: Հարկավոր էր ստուգել ջրի հատակը: Թագուհու թիկնազորը ստուգեց ծովի ջրի ջերմաստիճանը. «Չափից դուրս սառն է»:

Անատոլի Կուզնեցովը, որին մենք տեսնում էինք Ելցինի թիկունքում, մի անգամ, երբ պաշտպանում էր Ռիժկովին, անզեն գետին տապալեց երիտասարդ ցլիկին: Անասունը հանկարծ վրա քշեց Ռիժկովի վրա, իսկ Կուզնեցովը բռնեց ցլիկի պոզերից եւ հավասարեցրեց գետնին:

Եթե Վլադիմիր Պուտինը մտադրվում է հյուր գնալ, թիկնապահները դրան պատրաստվում են մեկ ամիս առաջ: Իսկ եթե հանկարծ պրեզիդենտը որոշի լողա՞լ... Այս դեպքը թիկնազորը չի մեկնաբանում: Բրեժնեւի ժամանակ վարչապետ Սոլոմենցեւը սուզվեց ծովում. նրա հետեւից սուզվեցին թիկնապահն ու բժիշկը:

Հատուկ ծառայությունները դեմքով մեկ առ մեկ գիտեն կառավարական խճուղու երկարությամբ կանգնած շենքերի բնակիչներին: Մի անգամ գերմանացի ֆոտոլրագրողը քիչ էր մնացել սպանվեր թիկնապահի գնդակից, երբ բնակարանի պատուհանից փորձում էր նկարել նախագահին: Խորհրդային ժամանակներում թիկնապահի արձակած գնդակից սպանվեց ճանապարհային ոստիկանը. զոհը մոռացել էր մեքենայի վրայից հանել արագության չափող սարքը:

Լեոնիդ Բրեժնեւը հարգում էր իր թիկնապահներին՝ պարգեւատրում էր շքանշաններով, երբեմն՝ բնակարան նվիրում: Վլադիմիր Պուտինի անձնական թիկնազորը կազմում են 44 թիկնապահներ: Նրանք հիմնականում իր համաքաղաքացիներն են՝ պետերբուրգցիներ: Թիկնազորի պետը Վլադիմիր Զոլոտովն է, որ նախագահի երդման արարողության ժամանակ քայլ անգամ չէր հեռանում Պուտինից:

Ըստ ռուսական մամուլի՝

Թ. Տ.

Կամդեսյուն Վատիկանի պապական խորհրդում

Անցել են այն ժամանակները, երբ կաթոլիկ եկեղեցին դրամը քամահրանքով անվանում էր «սատանայի կղկղանք»: Այսօր Վատիկանը համաշխարհային ֆինանսատնտեսական գործընթացներից դուրս չմնալու նպատակով հաճույքով հավաքագրում է խոշոր բանկատերերի: Վերջին օրինակը ՄԱՀ-ի նախկին գլխավոր տնօրեն Միշել Կամդեսյուն է, որը համաձայնել է մասնակցել Արդարության եւ խաղաղության պապական խորհրդի աշխատանքներին: Վատիկանի այդ կազմակերպությունը հանդես է գալիս աղքատ երկրների պարտքերը չեղյալ հայտարարելու օգտին: «Պաեզե» հանդեսը տեղեկացնում է, որ 10 տարի առաջ Կամդեսյուն արդեն մասնակցել է Հռոմի պապի «Հարյուրերորդ տարի» կոնդակի նախապատրաստման աշխատանքներին, որը սոցիալական ոլորտում մինչեւ օրս էլ Հովհաննես Պողոս Բ պապի գլխավոր փաստաթուղթն է:

Կաթոլիկ եկեղեցու եւ համաշխարհային տնտեսական կազմակերպությունների երբեմնի լարված հարաբերություններում 1997 թ. բեկում մտցրեց ՄԱՀ-ի այն ժամանակվա գլխավոր տնօրեն Կամդեսյուի այցը Վատիկան:

Այսօր աշխատանքի բերումով Վատիկան վերադարձած Կամդեսյուն այնտեղ կարող է հանդիպել իր վաղեմի ծանոթներին: Վերջիններիս թվում է Իտալիայի կենտրոնական բանկի կառավարիչ Անտոնիո Ֆացիոն, որն այժմ առաջնորդող հոդվածներ է գրում Վատիկանի «Օսերվատորե ռոմանո» օրաթերթում: Գերմանական Բունդեսբանկի նախկին կառավարիչ Հանս Թիթմայերն այսօր Հասարակական գիտությունների պապական ակադեմիայում է, որին աշխատակցում են նաեւ Ֆրանսիայի գլխավոր գիտահետազոտական ինստիտուտներից մեկի նախկին տնօրեն Էդմոն Մալենվոն, ամերիկացի հրեա գիտնական Քենեթ Արոուն եւ հնդիկ տնտեսագետ Պաթնա Դասգուպտան: Այդ բոլոր կարկառուն գիտնականների շնորհիվ Վատիկանը հաջողությամբ առաջ է շարժվում համաշխարհային տնտեսական միանացման լաբիրինթոսում:

Գ. Բ.

Յուրաքանչյուր երրորդ «օրենքով գող» սերում է Վրաստանից

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Յուրաքանչյուր երրորդ օրենքով գող, որոնց դոսիեն առկա է Ռուսաստանի ՆԳՆ-ում, սերում է Վրաստանից, հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը՝ վկայակոչելով աղբյուրներ իրավապահ մարմիններում: ՆԳՆ ներկայացուցիչները նշում են, որ Վրաստանը փաստորեն ոչ մի քայլ չի ձեռնարկում որոնելու եւ ձերբակալելու համար իր քաղաքացիներին, որոնք հանցագործություններ են կատարել ՌԴ տարածքում: Դրա հետ կապված ՆԳՆ-ն մտադիր է առաջարկել այդ հանրապետության նկատմամբ խիստ այցագրային պայմանակարգ մտցնելու եւ վրաց քաղաքացիների համար ռուսական սահմանը փակելու հարցը:

ՆԳՆ տվյալներով, վրացական քրեական հեղինակությունների հոսքը դեպի Ռուսաստանի մի շարք քաղաքներ եւ առաջին հերթին Մոսկվա տեղի ունեցավ 90-ականների սկզբին, երբ Վրաստանում սկսվեցին հանցաշխարհի առաջնորդների ակտիվ ձերբակալություններ:

Այդ ժամանակվանից, այսպես կոչված, վրացական հանցավոր խմբավորումը անշեղորեն ուժեղանում էր: Հիմա նրա պարագլուխները ակտիվ կապեր են պահպանում Վրաստանի կառավարական աստիճանավորների հետ, ներառյալ հանրապետության իրավապահ մարմինները, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ի, Գերմանիայի, Հոլանդիայի, Բելգիայի եւ Իսրայելի վրացական համայնքների հետ: Բանդիտները «հարկեր են դնում» ավտոմեքենաների վաճառքով զբաղվող ընկերությունների, առեւտրային բանկերի, ռեստորանների վրա, պատանդներ վերցնում, զբաղվում կողոպուտով եւ խաբեբայությամբ: ՆԳՆ-ում վրացական հանցաշխարհի «ամենակոլորիտային» դեմքեր են նշում թմրադեղեր պահելու համար ձերբակալված 43-ամյա օրենքով գող Շարիկաձեին, որ հայտնի է Թբիլիսցի Օմար մականվամբ, ինչպես նաեւ 42-ամյա «ավտոմոբիլային արքա» Մամալաձեին, որը սպանվել է քրեական հաշվեհարդարներից մեկի ժամանակ:

Մշակույթ

Խորհրդային տարիներին գիրք ձեռք բերելը շատ դյուրին էր՝ գոյություն ուներ բաժանորդագրական ցանց, իսկ վաճառվող գրքերը մատչելի էին բոլորին: Բացի դրանից, այդ տարիներին գործում էին գրադարանները ու ընթերցարանները:

Այսօր մարզկանց պայմանները սուղ են: Տնային գրադարան ունե- ընթերցողները ուսանողներն ու 7-15 տարեկան երեխաներն են: Մեր այն կարծիքը՝ թե նոր սերնդին ընթերցասեր չես անվանի, հերքեցին: Գրադարանի տնօրեններն ու աշխատակիցները միաբերան նշեցին, որ իրենց մանուկ-ընթերցողների համեմատաբար մեծ թվի համար մասամբ պարտական են դպրոցի ծանր կավարժներին:

Եղածների մեծ մասը բառոյապես մաշված է եւ ենթակա դուրսգրման, սակայն ոչ ոք չի համարձակվում դիպչել գրքերին, քանի որ դրանց պահանջարկը դեռ կա, իսկ նորերը ստանալու հույսն անգամ չքացել է: Փչացած, պատռված գրքերը փորձում են նորոգել իրենց ուժերով:

Դեսարկելեցինք նաեւ վճարներով:

Ոչ վերջին կարեւորության խնդիր

Նալը մեր օրերում անհրաժեշտությունից վեր է ածվել շռայլության: Այս պարագայում, բնականաբար, շատ կարեւորվում է հանրային գրադարանների դերն ու նշանակությունը: Տրամաբանորեն դրանք պետք է որ բարգավաճեն, սակայն...

Վերջին տարիներին Երեւանում փակվել է մոտ 20 գրադարան, իսկ գործողները հայտնվել են անմխիթար վիճակում: Այս ոլորտը ֆինանսավորվում է պետության կողմից, իսկ վերահսկողություն իրականացնում են մի մասը՝ համայնքները, մյուսը՝ գրադարանների կենտրոնացված համակարգը: Սեթողական օգնությունները հիմնականում իր նախկին մասնաճյուղերին տրամադրում է Ավետիք Իսահակյանի անվան կենտրոնական գրադարանը:

Ի՞նչ հզորությամբ են աշխատում քաղաքային գրադարանները: Դժվարությունն մեզ պարզեցինք, որ գրադարանների ծառայություններից օգտվողները քիչ չեն: Գրանցված ընթերցողների թիվը միջին հաշվով 1600 է: Գրադարանի ամենաակտիվ

Հաճախ ընթերցողներն օգտվում են ընթերցասրահներից կամ դրան հարմարեցված սենյակներից, քանի որ որոշ գրքեր չի թույլատրվում դուրս բերել գրադարանից:

— Այսօր գրադարանները կանգնած են վերացման խնդրի առջեւ, խոր ցավով նշեց Ավանի թիվ 1 գրադարանի տնօրեն տիկին Ժաննա Մովսիսյանը:

Ինչպես, այս բնագավառում դժվարությունները չափազանց շատ են:

Գրադարանների տարածքները վաղուց արդեն չեն նորոգվել: Անբարենպաստ պայմանները մեծ վնասներ են հասցնում գրքային ֆոնդին:

Շենգավիթի թիվ 17 գրադարանի տնօրեն տիկին Սոֆյա Խաչատրյանի հավաստմամբ անընդհատ գողություններ են կատարվում իրենց գրադարանից, քանի որ շենքն անպահով է:

Գրքային ֆոնդը չի բարմացվում: Մոտ 10-12 տարի նոր գրքեր չեն ստացվել: Ընդամենը մի քանի անուն գրքեր են մտել գրադարաններ այն էլ նվիրատվությունների ձեւով:

Ավանի թիվ 1 գրադարանում նոր մտցվել է անդամագրման վարձ 50 դրամի չափով: Այս գումարով ձեռք են բերվելու նոր քարտեր եւ անհրաժեշտ այլ պիտույքներ:

ԳԿՀ Խաժակ Գյուլնազյանի անվան թիվ 15 գրադարանում գրքի ուշացման համար գոյություն ունի տուգանք 100 դրամ: Նույն չափով գումար գանձվում է նաեւ գրքի ժամկետը երկարացնելու դեպքում: Քաղաքային մի քանի այլ գրադարաններում կտրականապես ժխտեցին որեւէ վարձավճարի առկայությունը, սակայն տեղում մի քանի ընթերցողներից պարզեցինք, որ վճարներ կան: Անդամագրման համար գանձվում է 50 դրամ, իսկ գրադարանի «անձեռնմխելի», «ոսկե» ֆոնդը հետտությամբ դուրս է բերվում օրը 20 դրամ վճարով:

Թերեւս, մեր երկրի քաղաքական եւ սոցիալ-տնտեսական ֆոնի վրա այս հարցի քննարկումը գուցե ծիծաղելի թվա, սակայն սա եւս խնդիր է եւ այն էլ՝ ոչ վերջին կարեւորության:

ԷԼԵՆ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Երաժշտական ընդմիջում

Շնորհակալ եմ այնքանով...

(Ալեգրո)

Փոքր ազգերի առավելություններից մեկը մեծ ազգերի նկատմամբ (փոքր ու մեծ ասելով նկատի ունեմ քանակը) այն է, որ մենք նրանց լավ ենք ճանաչում, իսկ նրանք մեզ՝ ոչ: Մենք գիտենք նրանց պատմությունը, մշակույթը, իսկ նրանցից ոմանք չգիտեն էլ մեր տեղը քարտեզի վրա: Օրինակ, եթե հանդիպածդ հային հարցնես, թե ո՞վ է Շտրաուսը (այն մեկը չէ, այս մյուսը), կասի՝ «Վալսերի արքան»: Բրամսին էլ գիտեն, մյուսներին էլ: Բայց ահա գերմանացին կամ ավստրիացին Խաչատրյանից ու թերեւս Բաբաջանյանից բացի մյուսներին ծանոթ չէ: Իսկ եթե ասենք, որ մենք երաժշտություն ենք ունեցել դեռեւս մ.թ.ա. առաջին հազարամյակում՝ բերանները զարմանքից բացուխուփ կանեն: Չե՞ն հավատում, թող գան տեսնեն մեր ժայռապատկերների պարային տեսարանները (ինձնից լավ գիտեք, որ առանց երաժշտության պար չի լինում, բացառությամբ Ֆոռմանի «Ամադեուս» կինոնկարի տարօրինակ դրվագի), թող տեսնեն պեղումներով գտնված եղջերափողը կամ ոսկրյա սրինգը, բրոնզե ծնծղաները: Մինչ նրանք թռչկոտում էին ծառերին, մեր վիպասաններն ու գուսանները ծեծնով մեկ երգում էին... Այսպես՝ դարեր շարունակ ծիսական ու ռազմական, հարսանեկան ու պանդուխտի երգեր, մինչեւ նոր ու նորագույն ժամանակների մեր երգիչները: Այո, խրախուսելի չէ, որ հայ երաժշտությունից գաղափար իսկ ունեն օտարները եւ հաստատ վատ է, որ նրանք տեղյակ չեն մեր նորօրյա երգերին: Մինչդեռ ափսոս: Կհուզվեին, տարօրինակ ապրումներ կունենային: Բառե՞րը չէին հասկանա (մեր մեջ ասած՝ ավելի լավ), փույթ չէ, բացատրությունները շատ են: Տեղին է նշել, որ այդ երգերը նաեւ դաստիարակչական նշանակություն ունեն, անպայման որեւէ բան են ուսուցանում: Օրինակ՝ «Հայ եմ ես, հայ ես դու, մենք հայ ենք, դուք հայ եք...»: Արվեստի այս նմուշը, մի կողմ նետած զգայացունց սյուժեն, երաժշտական եղանակով մատուցում է բայի խոնարհման դասական եղանակ: Եվ այս կերպ շատ-շատերը քերականություն սովորեցին՝ լրացնելով ներկայիս կրթական համակարգի բացթողումները:

Ապա հետեւում է ատրթեռը՝ «Վախ, քո ցավը տանեմ ես»: Ի դեպ, ցավակցությունը բնորոշ տարր է արդի հայկական երգարվեստում: Մի այլ քերթվածքում պատրաստ է ցավը տանում, մի ուրիշում՝ մաման, այլ երգերում՝ այլ հարազատներ:

«Ով է նա, ով է նա, ով է նա», աղմկում են ռադիոն, հեռուստացույցը, քաղաքի բյուրավոր առեւտրակետեր... Հարցադրումն (առանց հարցական նշանի), իհարկե, անպատասխան չի մնում: Պարզվում է, որ երգի հերոսուհին երկար մազերով է, համով է... Ոչ, սա սաղիզմ չէ, նրան չեն ուտում սեղանի վրա: Դիտում արտահայտչամիջոցները կերպարը պարզապես նույնացնում են հրուշակեղենի, ինչո՞ւ չէ, նաեւ թխով տոլմայի, թերեւս նաեւ խաշած կարտոֆիլի հետ: Ո՞վ չի խոստովանի, որ հուզիչ չէ:

Եվ կամ՝ «Շնորհակալ եմ այնքանով, որ տարված եմ քեզանով» (փոքրինչ հնացած նմուշ):

Մենք էլ ենք շնորհակալ: Ծանոթներիցս մեկն ասաց. «Լավ, թե վատ՝ ապրում եմ, բայց եթե Հայաստանից հեռանալու լինեմ, ապա՝ միայն էդ երգերի պատճառով»: Ինչ արած, բոլորին չէ, որ տրված է ժամանակակից երաժշտություն հասկանալը: Մինչ մասսաներն ընդունեցին Բեթհովենին, նա, ինչպես ասում են, արդեն մեզ հետ չէր: Այդպես թերհասկացված կյանքից հեռացան նաեւ Վագները, Բրուքները, Մալերը...

Քայլում ես Երեւանի փողոցներով, եւ նորաստեղծ երաժշտությունը քեզ հետապնդում է ամեն քայլափոխի ու այնքան բարձր է հնչում, որ եթե քաղաքի ամբողջ բնակչությունն Ուզբեկստանի ամբողջ բամբակը խոթի ականջները, էլի չի ազատվի այդ ախորժալուր բավականությունից: Լսվում է ամենուր, «ԲՄՎ»-ներից ու «Մերս»-երից, շենքերի պատուհաններից, արձանագրությունից... Ուրեմն ընդունելի է, ուրեմն պահանջարկ կա: Հայերի ու անհայ երգիչ-երգչուհիների հուզառատ դայլայլները լացացնում են մարդկանց, իսկ արտասուք ալիքները լեղապատառ են անում ոմանց...

Ճաշակի՞ հարց է: «Ի՞նչ ճաշակ: Նոր չէ, կոչիկ կամ սանրվածք չէ, որ ճաշակից խոսենք: Սա մակարդա՞կ է», կզայրանար հիշյալ ծանոթս, որը երեւի թե արդեն հեռացել է Հայաստանից:

Փողային նվագարաններ

(Աղաջիո)

Իրոք, չգիտես զարմանա՞ս, թե՞ զայրանաս, որ հայ երաժշտարվեստին օտարներն անծանոթ են կամ, մեղմ ասած, լավ ծանոթ չեն: Բայց դա ամենեւին էլ մեր մեղքը չէ, նրանց տգիտությունը մեր վզին չփաթաթենք: Թող գան, շրջեն Երեւանի փողոցներում, լսեն ու ափսոսան, որ ավելի վաղ չէին լսել: Եվ թող համոզվեն վերջապես, որ մենք շա՜տ երաժշտասեր ենք: Իսկ որ մենք շա՜տ երաժշտասեր ենք, ինքներս էլ համոզվեցինք հատկապես վերջին տարիներին: Զորօրինակ՝ աշխարհի ո՞ր քաղաքի փողոցներում կհանդիպեք այսքան նվագարանների: Ոչ մի: Եվ ընդհանրապես կհանդիպե՞ք որեւէ նվագարանի: Մինչդեռ մեզանում էլ զուռնա ու դհոլ (իհարկե, միասին), էլ ջութակ ու թավջութակ, ակորդեոն (առանձին-առանձին), դաշնամուր... Չէ, դաշնամուր առայժմ չի երեւացել: Երաժիշտները նվագում են խանդավառված, հուզվում ու հուզում են անցորդներին: Ոչ մի երկրում չես տեսնի երաժշտության այսպիսի քաղցրություն:

Միակ բանը, որ անհասկանալի է, նվագողների առջեւ միշտ ինչ-որ տուփեր են դրված: Եթե գործիքների համար է, ապա դրանք չեն տեղավորվի տուփերում: Եթե գործիքների համար չէ, ապա ինչի՞ համար է: Ահա մեկն ինչ-որ բան գցեց տուփի մեջ... Մի ուրիշն էլ: Էհ, ես էլ գցեմ...

Երաժիշտները նվագում են ոգեւորված, ժպտում են անցորդներին: Մինչդեռ նրանց աչքերն այնքա՜ն տխուր են...

ԱՐՍԵՆ ԲԱԲԱՅԱՆ

Գործ ընկերոջ հիշատակին

Դժվար է ասել, որ այլեւս չկա մեր գործընկերը, հանրապետության ճանաչված լրագրողներից մեկը՝ **Նարեկ Սեւոյանը**, նա, ում հոդվածները որքան անսպասելի էին իրենց համարձակությամբ, փաստերը քննելու, ծայրահեղ եզրահանգումներ անելու կուռ տրամաբանությամբ, նույնքան եւ սպասելի էին ընթերցողի համար:

1970 թվականից Նարեկ Սեւոյանն աշխատեց «Կոմունիստ» թերթում՝ որպես այդ թերթի Լոռու տարածքային թղթակից: Աշխատեց այնքան ժամանակ, քանի դեռ թերթը կար, տպագրվում էր: 1992-ից նա արդեն «Գոլոս Արմենիի» թերթի գլխավոր խմբագրի տեղակալն էր: Քաղաքացիական պաթոսով եւ ազնվությամբ գրված նրա հոդվածները Ն. Սեւոյանին երկրի լավագույն ժուռնալիստներից մեկի ճանաչումը բերեցին: Եվ դա էր պատճառը, որ 1994-ին նա արժանացավ տարվա «Ոսկե գրիչ» մրցանակին:

Այս ժամանակ նրա նախաձեռնությամբ հրատարակվեց գիտահանրամատչելի ընթերցանության համար նախատեսված «Աստղերի ներքո» թերթը, որը լայն տարածում գտավ:

1998 թ. նա հեռացավ «Գոլոս Արմենիի» թերթից եւ ղեկավարեց «Ժողովրդի ձայն» թերթի խմբագրակազմը, մինչեւ իր կյանքի վերջին օրերն ակտիվորեն թղթակցեց «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» եւ «Հայոց աշխարհ» թերթերին: Մի քանի առիթներով աշխատակցել է նաեւ «Ազգ»-ին:

Մեր գործընկերը, սակայն, զուտ ժուռնալիստական աշխատանքով չէ, որ ճանաչման է արժանացել: 1970-ական թթ. ինչպես նորություն էր Նարեկ Սեւոյանի հեղինակած «Արեւը վրձնի վրա» գիրքը՝ 19-րդ դարավերջի եւ 20-րդ դարասկզբի ֆրանսիացի նկարիչների մասին, ինչպես նաեւ հայ մտավորականների դիմանկարները: Ն. Սեւոյանի մի շարք թարգմանությունների շարքում արժե հիշատակել «Հավերժական կանչը»:

Ոգով արվեստագետ, գործունեությամբ ազնիվ ժուռնալիստ Նարեկ Սեւոյանին միշտ հիշելու են ոչ միայն գործընկերները, այլեւ տասնյակ հազարավոր ընթերցողներ:

«ԱԶԳ»

Արշիլ Գորկու կյանքը բեմի վրա

Բրենթվուդի Սիերոլ մշակութային կենտրոնում ներկայացվեց Օվերլուք Փրեսի հրատարակած Նուրիցա Մաթոսյանի «Սեւ հրեշտակ. Արշիլ Գորկու կյանքը» գիրքը: Ներկայացմանը հաջորդած ընթրիքը բաց երկնքի տակ հովանավորել է Հայկազյան քոլեջը: Դա փաստորեն մեկ դերասանի ներկայացում է, որտեղ պատկերվում է նկարիչ Արշիլ Գորկու՝ Ոստանիկ Ադոյանի կյանքը Վանա լճի ափին, ավազների վրա: Երեխան, որը բառեր չի գտնում մտածածն արտահայտելու, նկարում է՝ 1915 թ. եղեռնի սարսափը հաղթահարելու ձգտումով: Ապա ձգվում է քարքարոտ ու ավազոտ ճանապարհը, որը տղային, նրա քրոջ ու մորը հասցնում է խուլերայից տառապող Երեւան: Այստեղ մայրը սովամահ է լինում: 1920 թ. նկարիչը քրոջ հետ մեկնում է ԱՄՆ, որտեղ իր կարճ՝ 46-ամյա կյանքի ընթացքում հասցնում է դառնալ ժամանակակից արվեստի ջահակիրներից: 1948-ին աղքատ նկարիչն ինքնասպան է լինում, իսկ վերջերս նրա նկարներից մեկը վաճառվեց 3,5 մլն դոլարով:

Արշիլ Գորկին իր հայկական էությունը փորձում էր արտահայտել նկարների, արվեստի միջոցով: Նրա՝ պահպանված լուսանկարից արված «Նկարիչն ու իր մայրը» նկարի երկու տարբերակներից մեկը կախված է Նյու Յորքի ժամանակակից արվեստի Ուիթնի թանգարանում, մյուսը՝ Վաշինգտոնի ազգային պատկերասրահում:

Նուրիցա Մաթոսյանը ծնվել է Կիպրոսում, կենսագիր է, երաժշտական քննադատ, տիրապետում է ինը լեզուների: Նա Լոնդոնի համալսարանում փիլիսոփայություն է ուսանել, Փարիզում՝ թատրոն ու դիմախաղություն: Ներկայումս ապրում է Լոնդոնում երաժիշտ ամուսնու ու երկու որդիների հետ, գրախոսություններ է գրում «The Independent», «The Observer», «Vogue», «Harpers», «Queen» եւ այլ ամսագրերի, թերթերի համար, պարբերաբար ելույթներ է ունենում BBC ռադիոկայանով:

Ներկայացումից ստացված հասույթը կտրամադրվի Հայկազյան քոլեջին, որն արդեն 45 տարի հայ ուսանողներին կրթում է հայ մնալու, միաժամանակ Լիբանանի քաղաքացի լինելու ոգով:

Բոյաջյանի նոր երաժշտությունը՝ տիեզերական թեմաներով

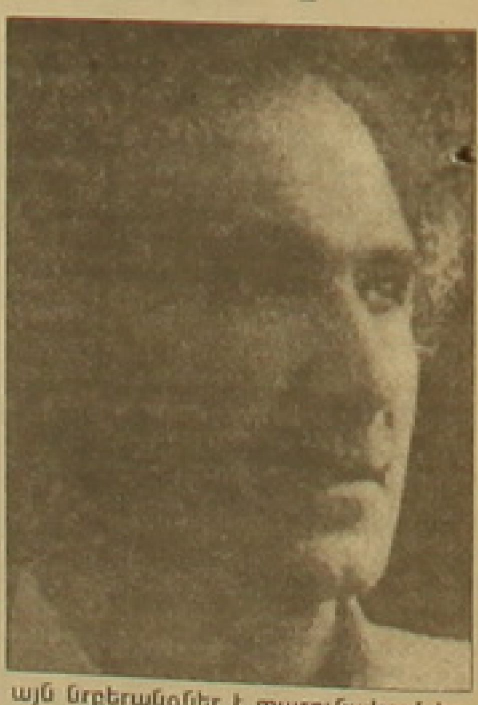

Opus One ձայնագրման ստուդիայում թողարկված նոր կոմպակտ դիսկում ընդգրկված է նաեւ Հայկ Բոյաջյանի սիմֆոնիկ երկը՝ «Scorpius Rising» («Կարիճն է ծագում»): Ստեղծագործությունը կատարում է Լեհաստանի ռադիոյի ազգային սիմֆոնիկ նվագախումբը, ձայնագրվել է Լեհաստանում: Դիսկը պարունակում է ամերիկացի կոմպոզիտորների՝ Ջոն Դոնալդ Ռոբի, Մայքլ Մոլդինի եւ Մերի Ջին վան Ափլեդորնի ստեղծագործությունները: Opus One ստուդիան հիմնադրվել է 1966-ին, բացառապես ժամանակակից, հատկապես ամերիկացի կոմպոզիտորների գործերը ձայնագրելու նպատակով:

Բոստոնահայ Հայկ Բոյաջյանը տիեզերական թեմաներով բազմաթիվ ստեղծագործություններ ունի: Դիսկը ձեւավորված է աստղաբան Դեննիս Դի Սիկոյի լուսանկարով, որը պատկերում է Ծիր Կաթինի դիմաց ծագող Կարիճի համաստեղությունը: Առաջիկայում Բոյաջյանը ծրագրում է «Օրիոն» անունով սիմֆոնիկ գործ գրել, որի հայերեն համարժեքը, իհարկե, Հայկն է:

«Scorpius Rising» գործի մասին Բոյաջյանն ինքն ասում է. «Փորձ եմ արել երաժշտության միջոցով պատկերել Կարիճի համաստեղության ծագումը երեկոյան երկնքում: Դա չի նշանակում, թե երկը թեմատիկ պոեմ է կամ ծրագրային երաժշտություն, սակայն այն ներբերանգներ է պարունակում երկուսից էլ»:

Պետք է նշել, որ 1999-ին Բոյաջյանը եղել է Հայաստանում, այցելել եւ Բյուրականի աստղադիտարան: Նրա դաշնամուրային գործերը հունիսի 2-ին կատարվել են Մոսկվայում: Մոտ ապագայում Լեհաստանում կձայնագրվի նրա երկրորդ սիմֆոնիան:

Ռ. ԱԶՐՅԱՆ,
The Armenian Mirror-Spectator

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձեւը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
1.	«Մասնագիտացված ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, գ. Վերին Պտղնի	բեռնաուղեւորափոխադրում	մրցույթ	56788	14197	56788	3932	22/07/00	-	22/08/00	1,5
2.	«Թալին» ՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ, Թալին, Հոկտեմբերյան խճ.	շինարարական աշխատանքներ	մրցույթ	64574	16143	64574	42208	22/07/00	-	22/08/00	4,88
3.	«Մետրոմաս» ՊՓԲԸ ջերմոցային տնտեսություն	ք. Երեւան, Արարատյան 87	գործունեություն չի ծավալում	մրցույթ	6086	1522	6086	-	22/07/00	-	24/08/00	0.3175
4.	«Եղվարդի բեռնաուղեւորատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Եղվարդ, Կոմիտասի 41	բեռնաուղեւորափոխադրում	մրցույթ	61678	15420	61678	28430	22/07/00	-	24/08/00	2.86
5.	«Մետրոմաս» ՊՓԲԸ-ի գույքի կազմից առանձնացված 5 ավտոտնակ	ք. Երեւան, Արարատյան 87	գործունեություն չի ծավալում	մրցույթ	2.105	527	2105	-	22/07/00	-	24/08/00	0.0129
6.	«Երեւանի մետրոպոլիտենի նորոգման մեխանիկական» ՊՓԲԸ	ք. Երեւան, Արարատյան 87	մետրո. շարժակազմի նորոգում	մրցույթ	79400	19850	79400	22487	22/07/00	-	28/08/00	2.9744
7.	«Կոտայքի ճանապարհների շահագործման եւ շին.» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, գ. Բալահովիտ	ճանապարհաշին., ավտոտեխսպաս.	մրցույթ	51989	12997	51989	40345	22/07/00	-	28/08/00	2.3
8.	«Վանաձորի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Վանաձոր	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	91613	25%-ից ավելի	91613	2123	22/07/00	31/07/00	04/09/00	2.5
9.	«Արթիկի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Արթիկ	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	128699	25%-ից ավելի	128699	2189	22/07/00	31/07/00	04/09/00	7.5
10	«Արտաշատի ԲՈՒՏՍ»	Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ, օգոստոսի 23-ի փ.	ուղեւորափոխադրում, առեւտուր	ԲԱԲ	75141	25%-ից ավելի	75141	729.8	01/08/00	10/08/00	13/09/00	2.8
	ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԵՆ											
11	«Զորագետի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Զորագետ ավան	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	19110	25%-ից ավելի	19110	311	-	-	-	0,1
12	«Ալավերդու նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ալավերդի Շահումյան թաղ.	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	13837	25%-ից ավելի	13837	505	-	-	-	0,5
13	«Բաղրամյանի նավթամթերք» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ Քարակերտ ավան	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	70554	25%-ից ավելի	70554	893	-	-	-	1.2
14	«Եղվարդի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Եղվարդ	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	347361	25%-ից ավելի	347361	1104	-	-	-	20
15	«Մասիս» ՓԲԸ	ք. Երեւան, Տյուլենինի փ. 4	կոշիկի արտադրություն	ԲԱԲ	250676	25%-ից ավելի	250676	50819	-	-	-	1.28
16	«Շինարար-21» ՓԲԸ	ք. Երեւան, Արգիշտի 42	շինարարական աշխատանքներ	ԲԱԲ	7363	25%-ից ավելի	7363	6249	-	-	-	0.2091
17	«Կամուրջշին» ԲԲԸ	ք. Երեւան, Դավիթաշեն 6-րդ փ. 40/1	կամրջաշինություն	ԲԱԲ	97567	25%-ից ավելի	97567	163479	-	-	-	9.83
18	«Արաբկիրի կահույքի ֆաբրիկա» ՊՓԲԸ	ք. Երեւան, Փափազյան 8	կահույքի արտ. եւ վաճառք	ԲԱԲ	124778	25%-ից ավելի	124778	17939	-	-	-	109.27
19	«Արթիկ» հյուրանոց ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Արթիկ Երկաթուղայինների 9	հյուրանոցային սպասարկում	ԲԱԲ	32156	50%-ի չափով	32156	641	-	-	-	2110.5 ք.մ.
20	«Ոսկի» ՓԲԸ	Տավուշի մարզ, գ. Նորաշեն	ռադիոսարքավորումների արտադր.	ԲԱԲ	3861	25%-ից ավելի	3089	3879	-	-	-	չունի

Հապավումներ. ԲԱԲ- Բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրություն, ԲՈՒՏՍ- Բեռնաուղեւորաավտոտրանսպորտային, ԱՇՕ- Անավարտ շինարարության օբյեկտ,

* - ընկերության կանոնադրական կապիտալի 34%-ին համապատասխանող բաժնետոմսերի տնօրինման լիազորությունը վերապահված է ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությանը,

** - ընկերության կանոնադրական կապիտալի 34%-ին համապատասխանող բաժնետոմսերի փաթեթն անհատույց օտարվում է տեղական համայնքին:

Ազատ բաժանորդագրությամբ մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության անուղի կենտրոններ հետեւյալ հասցեներով՝ ք. Երեւան, Սայաթ-Նովա 8 (հեռ. 58 79 83, 56 02 64), ք. Երեւան, Մաշտոցի 42ա, ք. Գյումրի, Գարեգին Նժդեհի 7 (հեռ. 3 01 30), ք. Վանաձոր, Մխիթար Գոշի 2 (հեռ. 4 04 86):

Մրցույթների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության մասնավորեցման գլխավոր վարչություն, Երեւան, Կառավարական տուն 2, (հեռ. 56 29 33, 52 37 15, 56 33 42), ինտերնետային էջ. http://www.privatization.am, tender@arminco.com/:

Հայտարարության նպատակը գովազդն է, պաշտոնական տեղեկագրերը հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հատուկ թողարկումներում:

Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ եւ պատրաստ է այն քննարկել շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Web site http://www.privatization.am

Հետեւեք ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության հայտարարություններին

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ Բազմասարիֆ էլեկտրական հաշվիչների մատակարարման համար:

1. Շահագրգիռ կազմակերպությունները մրցույթի անցկացման պայմանները եւ աշխատանքային ծավալները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Արմենտել ՀՁ ՓԲԸ, Ահարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28-70-66:

2. Առաջարկությունների ներկայացման վերջին ժամկետը՝ 2000 թ.-ի սեպտեմբերի 12-ը, ժամը 12:00-ն:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԽԱՉԲԱՌ

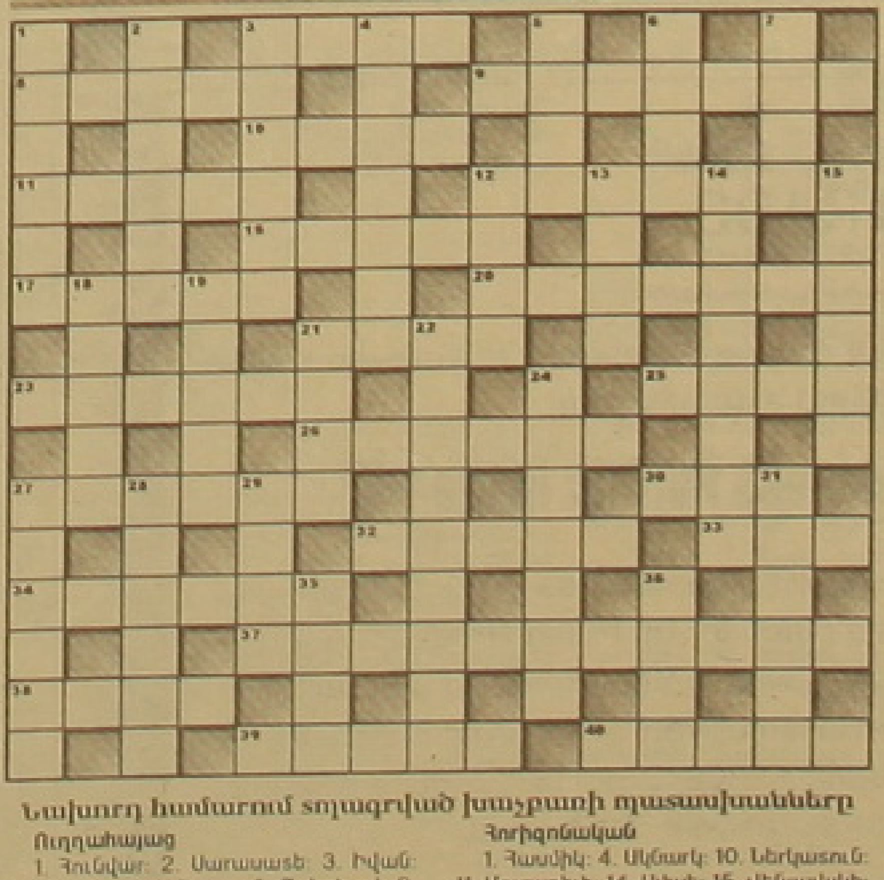

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ: 3. Օսկար Բենդերի սկուտեղինը կապույտ էր: 8. «Նավ»՝ դեպի անդրաշխարհ: 9. Խորհրդային ժամանակներում սպեկուլյանտի գործունեությունն «ի մասնավորողը»: 10. Բեռլինի երբեմնի այլընտրանքը: 11. Լատինաամերիկյան պար: 12. Ասենք «Պյուշեսի» ծառ: 16. Կենտավրոս Քիրոնը այդ արգոնավորդին բժշկության արվեստը սովորեցրեց: 17. Սոչի քաղաքի «արբանյակներից»: 20. Խորհրդակցական մարմին: 21. Ասամհասիկի պարտադիր տարր: 23. Շոկոլադներից «դրախտային հաճույք պարգեւողը»: 25. «Երկինք գնացող քաղաքախմբի» անդամ: 26. Պետության դիվանագիտական ելույթն ուղղված այլ պետության դեմ: 27. Լուժկովի «կայսրությունը»: 30. Պոչը աղվեսի համար: 32. Երեխայի «բուսաբանական համարժեքը»: 33. Բագրատունիների չնաղ ոստանը: 34. Այն ծեծած տեղն է ծեծում: 37. Երկաթուղային «տեղամասի շեֆ»: 38. ... Դիդրո՝ ֆրանսիական հանրագիտարանի «հայրը»: 39. «Կապիտալ»-իստ կոմունիստ: 40. «Քվեարկելու իրավունք ունեցող» գազ:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ: 1. Միջնադարյան Ուրֆան: 2. Միմյանց ձգտող «վեներական հայելիներից» յուրաքանչյուրը: 3. Քեռի, տեգր, «հոպար»: 4. Աբսուրդի թատրոնի հիմնադիրներից: 5. «Զվածեղավեր» «նռաակոչիկ»: 6. Այլ կերպ այծմուկ: 7. Ֆրանսիական քաղաք, որ 15-րդ դարից սկսած գործում է միջազգային տոնավաճառ: 12. Կանաչապատման «տար»: 13. Կոպենհագենցի ֆիզիկոս ... Բոր: 14. Ռասմունք մարդկային ցեղի բաժանման մասին, որը ֆաշիստները «սխալ էին հասկացել»: 15. Ակտորուս Հունգարիայից: 18. «Խամաճիկ» անձնավորություն: 19. Ոմզղեղն, մունտյակ, այծյամ: 21. Ընկերուհի Շուրիկի համար: 22. Անհետույց ու վարկաբեկող տեղեկություն որեւէ մեկի մասին: 24. Մարիո՝ Պրաղո. Ա. Պետերուզ ...: 27. Նապոլեոնական «փառավոն»: 28. Այդ «լուսավոր» ֆրանսիացուն հայ բեմում մարմնավորել է Մ. Մկրտչյանը: 29. Ցախավելին «հեծնողը»: 31. «Հեսաքր ռաստեր» բերդիկ: 35. «Շաւկին» Հայաստանում: 36. Փոքրիկ տղա, երբեմն էլ՝ ծառա:

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Հունվար: 2. Սարասատե: 3. Իվան: 5. «Կրակ»: 6. Ալետարան: 7. Կոիլով: 8. Նուրեկ: 9. Լուգկի: 12. Այտուց: 13. Ալշար: 17. Սուրենյանց: 18. Փարիկանոր: 22. Ֆիշեր: 23. Թաթուլ: 28. Մոնտերեյ: 29. Դանկո: 30. Սեյբո: 31. Միստերիա: 35. Ֆավնուս: 36. Փերիա: 37. Մուրաի: 38. Բրենդի: 42. Բեռա: 43. Ագրա:

Հորիզոնական

1. Համիկ: 4. Ակնարկ: 10. Ներկատուն: 11. Մուսադեղի: 14. Աթոս: 15. Վենյամակի: 16. Կառո: 19. Ասոկ: 20. Մուրաղ: 21. Սագան: 24. Բելիզ: 25. Շանկր: 26. Այգեկ: 27. Մուրմա: 32. Գոյնա: 33. «Բայեր»: 34. Արշիլ: 39. Աշտե: 40. Լեոնարդո: 41. Ֆեռ: 44. Նորվեգիա: 45. Մարգարին: 46. Ալյան: 47. Կամարի:

Enterprise Privatization in the Republic of Armenia

Project Funded by the United States Agency for International Development

Բոլոր նրանց, ում կհետաքրքրի

IBTCI խորհրդատվական ընկերության մասնավորեցման ծրագրի գրասենյակը հայտարարում է մրցույթ Հայաստանում պետական սեփականություն հանդիսացող ձեռնարկությունների եւ գույքի մասնավորեցման գործընթացի **խորհրդանշանի** ստեղծման համար:

Խորհրդանշանը պետք է՝

- լինի պարզ եւ արտահայտի մասնավորեցման կառուցողական նպատակը,
- արտահայտի ժամանակի հոգին եւ ուղղությունը,
- հարմար լինի պատկերելու ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության եւ IBTCI-ի պաշտոնական փաստաթղթերի եւ տեղեկատուների, գրենական պիտույքների եւ նշանների վրա:
- եւ/կամ ցանկացած այլ ուղերձները ըստ ձեր հայեցողության:

Հրավիրում ենք Ձեզ ներկայացնել ձեր մտահղացումների էսքիզները: Միեւնույն անձը (կազմակերպությունը) կարող է ներկայացնել մի քանի առաջարկ: Հաղթողը էսքիզը պետք է բերի վերջնական տեսքի, ինչի համար եւ սահմանված է **ԱՄՆ 200 դոլարին** համարժեք դրամական մրցանակ: Առաջարկների ներկայացման վերջին ժամկետը **ս.թ. օգոստոսի 21-ն է**, ***շտապե՛ք, մնացել է միայն երեք օր***: Առաջարկները պետք է ներկայացնել փակ ծրարով, ֆաքսով կամ էլեկտրոնային փոստով:

Եթե ունեք տեխնիկական հնարավորություն խորհրդանշանը գրենական պիտույքների վրա տպելու, մենք կքննարկենք նաեւ այդ առաջարկը:

Հարցերի դեպքում խնդրում եմ դիմել

Հեռ/ֆաքս՝ (374 2) 569 110, 523 759, 151 054
էլ. փոստ՝ ibtcpr@arminco com
հասցեն՝ Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, կառավարական 2 տուն
ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարություն
երրորդ հարկ, 307 սենյակ
Տիգրան Հովհաննիսյան
հասարակական կապերի խորհրդատու

TRADE PARTNERS UK
www.tradepartners.gov.uk

Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատան կոմերցիոն բաժինը հրավիրում է գործարար մարդկանց եւ ընկերություններին մասնակցելու

«Ինչպես գտնել գործընկեր Մեծ Բրիտանիայում»

թեմայով սեմինարին: Կներկայացվեն կոմերցիոն բաժնի կողմից մատուցվող ծառայությունների շրջանակը: Այն տեղի կունենա «Անի» հյուրանոցում՝ օգոստոսի 25-ին, ժամը 18-ին: Մուտքն ազատ է: Գրանցման համար խնդրվում է զանգահարել դեսպանատան կոմերցիոն բաժին՝ Թերեզա Հարությունյանին կամ Հասմիկ Գալստյանին հետեւյալ հեռախոսահամարներով 553081, 570187, բջ. 402952, կառ. 7051: Գրանցման վերջին ժամկետը օգոստոսի 23-ն է:

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

TRADE PARTNERS UK
www.tradepartners.gov.uk

The Commercial Section of the British Embassy in Yerevan kindly invites interested parties to attend a seminar on

"How to Find a Business Partner in the UK"

Participants will be familiarised with the services of the Commercial Section. The Seminar will take place in Ani Plaza Hotel, 25 August, 6p. m. Registration is free for which you need to contact the Commercial Section (Tereza Haroutunyan or Hasmik Galstyan) at the following telephone numbers: 553081, 570157, mobile 402952, gov. 7051: The deadline for registration is 23 August.

PRESS AND PUBLIC AFFAIRS SECTION BRITISH EMBASSY IN YEREVAN

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հատուկ դասընթացների բաժին

Առաջին անգամ Ձեզ ենք առաջարկում
վավերագրական տեսաժապավեններով

«Անգլերենի բանավոր հաղորդակցություն մշակութային նյութերով»

դասընթացների հետեւյալ շարքը.

Մարդկության վերելք	սեպտեմբերի 11-ից հոկտեմբերի 23-ը
Ճանապարհ դեպի պատերազմ	հոկտեմբերի 30-ից նոյեմբերի 22-ը
Արյունակցություն եւ պատկանելիություն	դեկտեմբերի 4-20-ը
Քաղաքակրթություն	փետրվարի 5-ից մարտի 19-ը
Երկրագնդի պատմություն	մարտի 26-ից ապրիլի 18-ը

«Մարդկության վերելք» դասընթացն ընդգրկում է 13 վավերագրական ֆիլմ, յուրաքանչյուրը 50 րոպե տեւողությամբ: Ֆիլմերը ներկայացնում են մարդկության գիտական մշակույթի զարգացումը:
Մասնակիցներին կտրվեն ֆիլմերի վերաբերյալ նյութեր: Ֆիլմերի դիտումից հետո տեղի կունենան քննարկումներ:

Տեւողությունը *սեպտեմբերի 11-ից հոկտեմբերի 23-ը երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի օրերին ժամը 17:00-19:00*
Վարձը *45 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ (ներառյալ ԱԱՀ)*

- Դասընթացների գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) 19ա սենյակում, ժամը 9:00-17:45:
- Յուրաքանչյուր դասընթացում կընդգրկվեն **նվազագույնը 8, առավելագույնը 10 դիմորդներ**:
- Դասընթացներում ընդգրկվելու համար դիմորդները պետք է ունենան անգլերենի բարձր մակարդակ: Անգլերեն լեզվի քննությունը տեղի է ունենում յուրաքանչյուր ամսվա առաջին աշխատանքային օրը, (առաջիկան՝ **սեպտեմբերի 1-ին**), ժամը 13:00, ՀԱՀ-ի փոքր դահլիճում: Քննության վճարն է 500 դրամ:

Օգոստոսին ՀԱՀ-ի Հատուկ դասընթացների բաժինը չի աշխատում:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱՀ-ի 19ա սենյակ, ժամը 9:00-17:45 կամ զանգահարեք 27-16-58:

ARMENTEL

Հայտարարություն

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ Տավուշի մարզի Բերքաբեր, Մովսես, Վերին Կարմիրաղբյուր եւ Գեղարքունիքի մարզի Գեղամասար, Արփունք գյուղերի նոր տեխնոլոգիաների կիրառմամբ հեռախոսային բաժանորդային ցանցի շինարարության աշխատանքների կատարման համար:

1. Շահագրգիռ կազմակերպությունները մրցույթի անցկացման պայմանները եւ աշխատանքների ծավալները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով. Արմենտել ՀՁ, Ամիրյան-2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28.70.66:
2. Մրցույթի փաստաթղթերի փաթեթի արժեքը կազմում է 5000 դրամ (անվերադարձ), որը պետք է վճարվի Արմենտել ՀՁ-ի հաշվին (Սարյան 22, «Հայկապբանկ» ՓԲԸ հ/հ 15100100560303): Վճարման անդորրագիրը պետք է ներկայացնել մրցույթի փաթեթը ստանալիս:
3. Այն շինարարական կազմակերպությունները, որոնք ցանկանում են մասնակցել մրցույթին, պետք է տեղյակ լինեն, որ պետք է.
   – ունենան տվյալ աշխատանքների կատարման համար պահանջվող տեխնիկական լիցենզիաները:
   – գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում:
4. Առաջարկությունների ներկայացման վերջին ժամկետը 2000 թ. օգոստոսի 29-ը, ժամը 12:00:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

USAID

AED
Academy for Educational Development

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID) եւ Կրթությամբ զարգացման ակադեմիան (AED) տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը տեղի կունենա օգոստոսի 18-ին, ժամը 11:30-ին, Թեքեյան կենտրոնում (Խանջյան 50):

Հանդիպմանը կմասնակցեն

ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարի տեղակալ
ԱՐՄԵՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆԸ

եւ ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության փոքր եւ միջին գործարարության զարգացման փորձագետ
ՋՈՆ ԱՅՐՈՆՍԸ:

Թեման՝ **«ՀՀ փոքր եւ միջին գործարարության զարգացման հեռանկարների վերլուծությունը»**

Կորել է «Արեակ» LSC ձեռնարկության օրական հասույթների գրանցման հաշվապահական գիրքը:
Գտնվելու դեպքում հայտնել վերոհիշյալ հասցեով.
Ռուբինյանց 1 շ., բն. 5:

@rminco Global Telecommunications **Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում:** *Խանջյան 50: Հեռ. 575823:*

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1304 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 17. 08. 2000 Գինը 100 դրամ